

Centralna banka Republike Kosovo

Finansijski izveštaji

na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

uz Izveštaj nezavisnog revizora

Sadržaj	Strana
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Izveštaj o finansijskoj poziciji	3
Izveštaj o sveobuhvatnim prihodima	4
Izveštaj o promenama na kapitalu	5
Izveštaj o novčanim tokovima	6
Napomene o finansijskim izveštajima	7 - 56

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton LLC
Rexhep Mala 18
10000 Pristina
Kosovo
T +383 (0)38 247 801
F +383 (0)38 247 802
E Contact@ks.gt.com
VAT No. 330086000

Za Odbor Centralne Banke Republike Kosovo

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izveštaja Centralne Banke Republike Kosovo (u daljem tekstu "Centralna banka"), koji obuhvataju izveštaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembar 2023. godine i izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završava na navedeni datum i napomene uz finansijske izveštaje, uključujući materijalne računovodstvene politike.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji fer prikazuju, u svim materijalnim značajnim aspektima, finansijski položaj Centralne banke na dan 31. decembar 2023. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRS). Naše odgovornosti, u skladu sa navedenim standardima su opisane u ovom izveštaju u odjeljku o revizorskim odgovornostima za reviziju finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni od Centralne banke u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) kao i u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja Centralne banke u Kosovo i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izveštaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica zadužena za upravljanje Centralne Banke Republike Kosovo su odgovorna za nadzor procesa finansijskog izveštavanja Centralne banke.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izveštaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili greške i izdati revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRS uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izveštaja.

Kao sastavni dio revizije, u skladu sa MRS, stvaramo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izveštaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Centralne banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Centralne banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izveštaju na povezane objave u finansijskim izveštajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izveštaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Centralna banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- Ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izveštaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima zaduženim za upravljanje Centralne Banke Republike Kosovo u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom obavljanja revizije i značajnih rezultata revizije, uključujući bilo koje značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom naše revizije.

Grant Thornton LLC
Prishtina
22 maj 2024. godine

Suzana Stavrik
pravni revizor

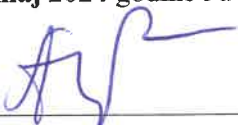
Centralna Banka Republike Kosovo

Izveštaj o finansijskoj poziciji

Na dan 31. decembar 2023.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2023.	2022.
Aktiva			
Gotovina	7	101,932	409,426
Tekući računi u nerezidentnim bankama	8	426,077	206,359
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)	9	717,814	666,597
Plasmani na tržištu novca	10	205,252	99,950
Sredstva vezana sa MMF-om	11	178,261	185,467
Nekretnine i oprema	12	4,276	4,199
Nematerijalna sredstva	13	896	1,042
Ostala sredstva	14	2,476	2,709
Ukupna aktiva		1,636,984	1,575,749
Pasiva			
Obaveze prema komercijalnim bankama	15	590,622	594,281
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	184,217	188,640
Obaveze prema vladinim institucijama	17	511,903	585,784
Obaveze prema javnim i komercijalnim institucijama	18	240,202	131,137
Zaduživanje/a	19	1,662	1,938
Ostala pasiva	20	9,222	2,444
Ukupna pasiva		1,537,828	1,504,224
Kapital i rezerve			
Odobreni kapital	21	30,000	30,000
Rezervni fond	21a	39,507	31,444
Revalorizaciona rezerva	21a, 29	2,018	1,529
Ukupni sveobuhvatni prihod za godinu		27,631	8,552
Ukupni kapital i rezerve		99,156	71,525
Ukupna pasiva, kapital i rezerve		1,636,984	1,575,749

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane organa za donošenje odluka¹ Centralne Banke Republike Kosova dana 03 maj 2024 godine i u njihovo ime potpisali su ih:

Ahmet Ismaili

Guverner

Faton Ahmetaj

Direktor,
Finansijsko Odeljenje

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

¹ Prema članu 34. i 59. Zakona br. 03/L -209 o Centralnoj Banci Republike Kosovo.

Centralna banka Republike Kosovo
Izveštaj o dobiti ili gubitku i sveobuhvatnim prihodima
Na dan 31. decembra 2023.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2023.	2022.
Prihodi od kamata			
Prihodi od kamata		34,526	8,574
Rashodi od kamata		(9,350)	(2,668)
Neto prihod od kamata	22	25,176	5,906
Prihodi od naknada i provizija			
Prihodi od naknada i provizija		4,140	3,760
Rashodi od naknada i provizija		(1,274)	(924)
Neto prihod od naknada i provizija	23	2,866	2,836
Prihodi od regulatornih aktivnosti i ostali poslovni prihodi			
Prihodi od regulatorne aktivnosti	24	7,849	6,954
Prihodi od garantova	20, 25	81	67
Ostali poslovni prihodi	26	19	13
Dobitak / (gubitak) od razmene valuta.	29	(182)	542
Operativni prihodi		35,809	16,318
Administrativni (operativni) troškovi			
Troškovi osoblja	27	(5,588)	(5,127)
Deprecijacija i amortizacija	12,13	(840)	(829)
Opšti i administrativni troškovi	28	(1,697)	(1,757)
Administrativni (operativni) troškovi		(8,125)	(7,713)
Finansijski rezultat pre očekivanja za kreditne gubitke		27,684	8,605
Rezerve za očekivane kreditne gubitke, neto povećanje/(smanjenje)	4	(53)	(53)
Godišnja dobit / (gubitak)		27,631	8,552
Ostala sveobuhvatni dobit		-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu		27,631	8,552

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Izveštaj o promenama na kapitalu

Za godinu završenu 31. decembra 2023.

	Kapital	Rezervni i fond	Revalorizac ione rezerve	Zadržane zarade	Ukupno
<i>U hiljadama evra</i>					
Bilans na dan 1. januara 2022.	30,000	26,857	-	6,116	62,973
Transfer u rezervni fond	-	4,587	1,529	(6,116)	-
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	4,587	1,529	(6,116)	-
Dobit za godinu	-	-	-	8,552	8,552
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	8,552	8,552
Bilans na dan 31. decembra 2022.	30,000	31,444	1,529	8,552	71,525
Bilans na dan 1. januara 2023.	30,000	31,444	1,529	8,552	71,525
Transfer u rezervni fond	-	8,063	489	(8,552)	-
Ukupne transakcije propisane zakonom	-	8,063	489	(8,552)	-
Dobit za godinu	-	-	-	27,631	27,631
Ostali sveobuhvatni prihodi	-	-	-	-	-
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	-	-	-	27,631	27,631
Bilans na dan 31. decembra 2023.	30,000	39,507	2,018	27,631	99,156

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Izveštaj o novčanim tokovima

Za godinu završenu 31. decembra 2023.

<i>U hiljadama evra</i>	Napomena	2023.	2022.
Novčani tokovi iz operativnih aktivnosti			
Dobit za godinu		27,631	8,552
Prilagođavanja za:			
Deprecijacija	12	555	508
Amortizacija	13	286	321
Prihodi od grantova	25	(81)	(67)
Provizije za očekivane kreditne gubitke	4	53	53
Dobitak / (gubitak) na kursu zamene.	29	182	(542)
Prihodi od kamata	22	(34,526)	(8,574)
Rashodi od kamata	22	9,350	2,668
		3,450	2,919
Promene u trezorskim zapisima i vladinim obveznicama		(51,881)	(32,633)
Promene na plasmanima na tržištu novca		75,105	(74,984)
Promene aktive povezane sa MMF		1,109	12,507
Promene u ostaloj aktivi		240	(520)
Promene pasive prema komercijalnim bankama		(3,659)	5,182
Promene pasive prema računima povezanim sa MMF-om		1,750	(11,439)
Promene u pasivi prema vladinim institucijama		(73,880)	(22,578)
Promene u pasivi prema javnim i komercijalnim institucijama		109,064	53,745
Promene ostale pasive		6,814	85
		68,112	(67,716)
Primljena kamata		33,718	6,250
Plaćena kamata		(9,259)	(1,612)
Neto novac ostvaren iz/(korišćen u) operativnim aktivnostima		92,571	(63,078)
Novčani tok od investicionih aktivnosti			
Kupovina opreme	12	(632)	(147)
Kupovina nematerijalne imovine	13	(139)	(22)
Neto iskorišćeni novac u investicionim aktivnostima		(771)	(169)
Novčani tokovi od aktivnosti finansiranja			
Prihodi /(Otplate) od/za zaduživanje	19	(224)	(230)
Prihodi od grantova	20	45	8
Neto gotovina ostvarena iz finansijskih aktivnosti		(179)	(222)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata		91,621	(63,469)
Efekat deviznog kursa (u gotovini i njenim ekvivalentima)		(189)	304
Novac i novčani ekvivalenti na dan 1. januara		640,624	703,789
Novac i novčani ekvivalenti na dan 31. decembra	30	732,056	640,624

Priložene napomene 1 do 33 sastavni su deo ovih finansijskih izveštaja

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

1. Subjekat koji izveštava

Centralna banka Republike Kosovo (u daljem tekstu „CBK“ ili „Centralna banka“), naslednik Centralne bankarske vlasti Kosova, je nezavisno pravno lice sa punim ovlašćenjima kao pravno lice prema zakonu koji se primenjuje u Republici Kosovo. CBK je zasebno javno telo koje ima ovlašćenje da izdaje dozvole, nadgleda i reguliše finansijske institucije u Republici Kosovo. Banka posluje u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon o CBK-u). Prema ovom zakonu, glavni ciljevi CBK-a su:

- podsticati i održavati stabilan finansijski sistem, uključujući siguran, zdrav i efikasan sistem plaćanja.
- doprineti postizanju i održavanju stabilnosti domaćih cena.
- podržati opštu ekonomsku politiku Vlade.

Kao što je opisano u zakonu, CBK mora da deluje u skladu sa načelima otvorenog tržišta sa slobodnom konkurencijom, favorizujući efikasnu alokaciju resursa.

CBK posluje iz svojih kancelarija lociranih u Prištini. Registrovana adresa kancelarije CBK je sledeća:

Ul. Garibaldi, br. 33

Priština, Kosovo.

Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i guverner (organi odlučivanja)

Organi CBK-a koji donose odluke su Odbor Centralne banke, Izvršni odbor i guverner. U skladu sa članom 34. stav 2., kao i privremenom odredbom člana 79. stav 2. Zakona o CBK, Odbor Centralne banke sastoji se od **četiri neizvršna člana i guvernera** i zadužen je za nadzor nad sprovođenjem politika i nadzor administracije i poslovanja CBK-a.

Na dan 31. decembra 2023. godine Odbor Centralne banke sastojao se od sledećih članova:

- Bashkim Nurboja – predsednik Odbora (neizvršni član)
- Ahmet Ismaili – guverner
- Nora Latifi Jashari – član (neizvršni)
- Nexhat Kryeziu - član (neizvršni)
- Arta Hoxha – član (neizvršni)

Dok se Odbor Centralne banke na dan 31. decembra 2022. godine sastojao od sledećih članova:

- Flamur Mrasori – predsednik Odbora (neizvršni član)
- Fehmi Mehmeti – guverner
- Nora Latifi Jashari – član (neizvršni)
- Bashkim Nurboja – član (neizvršni)
- Nexhat Kryeziu - član (neizvršni)

Od 5. februara 2023. godine za predsednika Odbora izabran je g. Bashkim Nurboja, nakon isteka mandata g. Mrasori. Odbor CBK-a je 29. marta 2023. godine, na osnovu člana 46. Zakona o CBK-u, dobio ovlašćenja Izvršnog odbora u skladu sa definicijama ovog člana. U avgustu 2023. godine izabrani su novi organi Izvršnog odbora i članovi odbora CBK-a su se vratili na svoja odgovarajuća imenovanja kao članovi Odbora CBK-a. Od avgusta 2023. godine, smatra se da je CBK imala oba organa za donošenje odluka u funkciji.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

1. Subjekat koji izveštava (nastavak)

Definicije člana 46. Zakona o CBK-u:

„Član 46. - Polutrajno odsustvo ili nesposobnost delovanja Izvršnog odbora

1. U slučaju nepredviđenih okolnosti i ukoliko Guverner ili zamenici Guvernera nisu prisutni ili nisu sposobni da deluju u tom periodu, kancelarija Guvernera će biti preuzeta privremeno od Predsedavajućeg Odbora Centralne Banke. Dva (2) najstarija i dostupna ne-izvršna člana Odbora Centralne Banke će privremeno preuzeti kancelarije zamenika guvernera.

2. U slučaju da odsutnost ili nemogućnost rada svih članova Izvršnog odbora nastavi da traje za period od (3) meseca, slobodna mesta će se objaviti i procedure za imenovanje sprovoditi prema članu 38. ovog zakona."

Izvršni odbor je odgovoran za sprovođenje politika CBK-a i njegove operacije. Izvršni odbor 31. decembra 2023. godine čine guverner, koji je predsedavajući, i zamenik guvernera (dva upražnjena mesta zamenika guvernera), dok su i 31. decembra 2022. godine Izvršni odbor činili guverner i jedan zamenik guvernera.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine (u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

2. Osnova pripreme

a) Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

b) Osnova merenja

Finansijski izveštaji pripremljeni su na osnovu merenja utvrđenih MSFI-jem za svaku aktivu, pasivu, prihod i rashod. Osnove za merenje detaljnije su otkrivene u računovodstvenim politikama u Napomeni 3 u nastavku.

c) Funkcionalna valuta i valuta prezentacije

Ovi finansijski izveštaji su predstavljeni u evrima („EUR“), koji su funkcionalna valuta CBK, osim ako nije drugačije navedeno. Ako nije drugačije navedeno, predstavljeni finansijski podaci zaokruženi su na najbližu hiljadu.

d) Upotreba procena i rasuđivanja

Priprema finansijskih izveštaja zahteva od uprave da donosi procene i pretpostavke koje utiču na primenu politika i prijavljene iznose aktive, pasive, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od onih koji su procenjeni.

Procene i osnovne pretpostavke pregledavaju se kontinuirano. Izmene računovodstvenih procena priznaju se u periodu u kojem se revidira i u budućim periodima ako na njih utiču. Informacije o važnim oblastima neizvesnosti procene i kritičnim odlukama u primeni računovodstvenih politika sa najznačajnijim uticajem na iznose priznate u finansijskim izveštajima opisane su u Napomeni 5 u nastavku.

Računovodstvene politike navedene u nastavku dosledno su primenjene na sve periode predstavljene u ovim finansijskim izveštajima.

e) Okolnosti obavljanja poslovanja Centralne banke u 2023. godini

Takođe, 2023. godina se suočila sa inflacijom u skoro svim velikim ekonomijama širom sveta. Ali ne tako izraženom kao uporedna godina. Porast inflacije je rezultat i kombinacija nekoliko faktora, uključujući fiskalne stimulatивne mere preduzete kao odgovor na posledice pandemije COVID-19, posledice rata u Ukrajini, zatim efekat cena energenata i jake potražnja potrošača za robom i uslugama nakon otvaranja granica i ublažavanje ograničenja nametnutih tokom i nakon pandemije. Takođe treba napomenuti da inflacija nije imala značajan uticaj na aktivnosti CBK u 2023. godini.

S druge strane, nakon dugog perioda niskih kamatnih stopa, kamatne stope su značajno porasle u 2023. To može uticati na vrednost imovine, obaveza i neto rashoda kamata i prouzrokovati gubitke zbog obezvređenja vrednosti finansijske aktive. Međutim, na vrednost finansijskih sredstava CBK-a ne utiče direktno povećanje kamatnih stopa, osim ako se ne menjaju. U međuvremenu, povećanje stopa u evru najviše je uticalo na prihode i rashode od kamata, ali sa pozitivnim efektom, praktično sa pozitivnim povećanjem neto prihoda od kamata.

Poseban tretman posvećen je oceni novonastale situacije koja je nastala na globalnom nivou nakon početka rata u Istočnoj Evropi (Ukrajina) i sukoba na Bliskom istoku, kao i pooštavanja sankcija zapadnih zemalja protiv Ruske Federacije (kao što su SAD, Velika Britanija i Evropska unija, inicijativa na koju je reagovalo i Kosovo). Predmetni ratovi su i dalje aktivni, međutim u izveštajnom periodu nije bilo značajnijeg uticaja na aktivnost Centralne banke, međutim, Centralna banka preko svojih tela stalno prati potencijalne efekte ovih događaja i biće veoma budna u tom aspektu, da prati događaje i da se unapred pripremi za njih.

3. Značajne računovodstvene politike

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

a) Transakcije u stranoj valuti

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu važećem na datum transakcija. Monetarna aktiva i pasiva denominirane u stranim valutama na datum izveštavanja preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu tog datuma. Devizni dobitak ili gubitak na novčanim stavkama je razlika između amortizovanih troškova u funkcionalnoj valuti na početku perioda, usklađenih sa efektivnim kamatama i plaćanjima tokom perioda, i amortizovanih troškova u stranoj valuti preračunatih po kursu na dan završetka perioda. Nenovčana aktiva i pasiva denominirane u stranim valutama koje se mere po fer vrednosti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po kursu na dan utvrđivanja fer vrednosti. Devizne razlike nastale preračunavanjem priznaju se kao dobitak ili gubitak.

b) Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha primenom metode efektivne kamate. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno umanjuje procenjene buduće gotovinske isplate i primanja tokom očekivanog veka trajanja finansijske aktive ili pasive (ili, gde je to prikladno, na kraći period) na knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive ili pasive. Efektivna kamatna stopa utvrđuje se prilikom početnog priznavanja finansijske aktive ili pasive i ne revidira se naknadno.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve provizije i plaćene iznose ili prihvaćene transakcijske troškove i popuste ili premije koji su sastavni deo efektivne kamatne stope.

Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se direktno terete za kupovinu, izdavanje ili otuđenje imovine ili finansijske obaveze. Prihodi i rashodi od kamata prikazani u bilansu uspeha uključuju kamatu na finansijsku imovinu ili obaveze po amortizovanoj vrednosti na osnovu efektivne kamate.

c) Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope za finansijski instrument ili obavezu, uključuju se u merenje efektivne kamatne stope.

Ostali prihodi od provizija i naknada, uključujući transakcione naknade za operativne račune, transfer sredstava i naknade za licenciranje, priznaju se kada su povezane usluge izvršene. Ostali troškovi provizija i naknada uglavnom se odnose na naknade za transakcije i usluge koje se troše u trenutku korišćenja usluga.

d) Beneficije zaposlenih

CBK primenjuje doprinose za obavezno socijalno osiguranje, koji su definisani kao penzijski doprinosi zaposlenih kada odu u penziju. Ovi doprinosi su klasifikovani prema planovima definisanih doprinosa, na osnovu zakonodavstva Kosova. Doprinosi CBK-a se terete kao trošak prihoda u trenutku kada nastanu.

Takođe, CBK distribuirala beneficije zaposlenima na jubilarnoj osnovi i u formi unapred određenog iznosa u trenutku penzionisanja. CBK priznaje ove troškove prema nastanku ovih događaja prema planovima za dugoročna davanja.

e) Oporezivanje i raspodela dobiti

CBK je oslobođena poreza na dobit prema Zakonu br. 03/L-209 usvojen 22. jula 2010. godine. Vidi napomenu 4 (f) o tome kako CBK raspoređuje svoju dobit.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva

Finansijska aktiva CBK uključena u ove finansijske izveštaje klasifikovana je kao finansijski instrument po amortizovanom trošku (model zadržavanja za naplatu) u sastavu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, hartija od vrednosti, depozitnih računa kod nerezidentnih banaka, aktive povezane sa MMF-om i ostala aktiva.

Finansijska imovina se meri po amortizovanom trošku ako ispunjava oba sledeća uslova i nije označeno kao FVDG (fer vrednost kroz dobitak ili gubitak):

- aktiva se drži u okviru poslovnog modela čija je svrha zadržavanje aktive radi naplate ugovornih novčanih tokova; i

- ugovorni uslovi finansijske aktive na određene datume dovode do novčanih tokova koji su isključivo isplate glavnice i kamata (SPPI) na neizmireni iznos glavnice.

CBK klasifikuje svu svoju finansijsku pasivu mereno po amortizovanom trošku primenom metode efektivne kamatne stope. Prihodi od kamata ili rashodi od kamata od finansijske pasive mereni po amortizovanom trošku priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Finansijska pasiva merena po amortizovanom trošku uključuju depozite domaćih banaka, vladinih institucija, javnih i komercijalnih entiteta, zaduživanje kod MMF-a, pozajmice i ostale finansijske pasive.

i. Priznavanje

Pri početnom priznavanju, finansijska aktiva klasifikuje se kao merena po: Amortizovanom trošku (AT), Fer vrednosti kroz drugi sveobuhvatni prihod (FVDSP) ili Fer vrednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVDG).

Finansijska aktiva ili finansijska pasiva inicijalno se mere po fer vrednosti za stavku koja nije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, transakcijske troškove koji se mogu direktno pripisati njenoj akviziciji ili emisiji.

Kao što je gore pomenuto, CBK u svojim knjigama ima samo finansijske instrumente po amortizovanom trošku, koji ispunjavaju kriterijume modela zadržavanja za naplatu ugovorenih novčanih tokova.

ii. Reklasifikacija

Finansijska aktiva banke može se, zavisno od okolnosti, tj. promeni njenog poslovnog modela za upravljanje finansijskom aktivom, reklasifikovati čak i nakon njihovog početnog priznavanja.

Ako banka prekvalifikuje finansijsku pasivu ili grupu finansijske aktive iz kategorije merenja po amortizovanom trošku u kategoriju merenja po fer vrednosti kroz bilans uspeha, njihova fer vrednost će se meriti na datum reklasifikacije. Bilo koja neto dobit ili gubitak koja proizlazi iz razlike između amortizovanog troška i fer vrednosti finansijske aktive priznaje se u računu dobiti i gubitka.

iii. Prestanak priznavanja

CBK prestaje prepoznavati finansijsku aktivu kada joj isteknu ugovorna prava na novčane tokove iz finansijske aktive ili prenosi prava na primanje ugovornih novčanih tokova u transakciji u kojoj se prenose u osnovi svi rizici i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom u kojoj CBK niti prenosi niti zadržava suštinski sve rizike i koristi od vlasništva i ne zadržava kontrolu nad finansijskom aktivom.

Pri prestanku priznavanja finansijske aktive, razlika između knjigovodstvene vrednosti aktive (ili knjigovodstvene vrednosti raspoređene na deo aktive koja se prestala priznavati) i zbira (i) primljene naknade (uključujući bilo koju novu aktivu stečenu umanjenu za bilo koju novu pasivu) i (ii) bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak koji je priznat u drugom sveobuhvatnom prihodu („OCI“) priznaje se u dobiti ili gubitku. Bilo koji udeo u prenesenoj finansijskoj aktivu koji ispunjava uslove za prestanak priznavanja koji je stvorila ili održava CBK priznaje se kao posebna aktiva ili pasiva.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine (u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

CBK ulazi u transakcije u kojima prenosi aktivu priznatu u izveštaju o finansijskom položaju, ali zadržava suštinski sve rizike i koristi od prenetih aktiva ili njihovog dela. U takvim slučajevima, preneti aktiva se ne odjavljuju. Primeri takvih transakcija su pozajmljivanje hartija od vrednosti i transakcije prodaje i ponovne kupovine.

U transakcijama u kojima CBK niti zadržava niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskom aktivom i zadržava kontrolu nad aktivom, CBK nastavlja da priznaje aktivu u meri njenog kontinuiranog učešća, određenog u meri u kojoj je izložen promenama vrednosti aktive koja se prenosi.

CBK prestaje priznavati finansijsku pasivu kada su njene ugovorne obaveze prekinute ili otkazane, ili isteku.

iv. Promene u finansijskim aktivama i pasivama

Ako su uslovi finansijske aktive izmenjeni, CBK procenjuje da li su novčani tokovi modifikovane aktive suštinski različiti. Ako se novčani tokovi bitno razlikuju, onda se smatra da su ugovorna prava na novčane tokove iz prvobitne finansijske aktive istekla. U ovom slučaju, početna finansijska aktiva se prestaje priznavati (videti (iii)), a novo finansijska aktiva se priznaje po fer vrednosti.

Ako se novčani tokovi modifikovane aktive iskazanog po amortizovanoj vrednosti ne razlikuju materijalno, onda modifikacija ne dovodi do prestanka priznavanja finansijske aktive. U ovom slučaju, CBK ponovo izračunava bruto knjigovodstvenu vrednost finansijske aktive i priznaje iznos koji proizilazi iz prilagođavanja bruto knjigovodstvene vrednosti kao dobit ili gubitak modifikacije u izveštaju o gubicima ili dobitcima. Ako se takva modifikacija izvrši zbog finansijskih poteškoća zajmoprimca, onda se dobitak ili gubitak prikazuje zajedno sa gubicima od obezvređenja. U drugim slučajevima se prikazuje kao prihod od kamata.

CBK prestaje priznavati finansijsku pasivu kada su njeni uslovi izmenjeni i novčani tokovi modifikovane pasive su značajno drugačiji. U ovom slučaju, nova finansijska pasiva zasnovana na izmenjenim uslovima se priznaje po fer vrednosti. Razlika između knjigovodstvene vrednosti ugašene finansijske pasive i nove finansijske pasive sa izmenjenim uslovima priznaje se u dobitku ili gubitku. Ako se modifikacija finansijske pasive ne obračunava kao prestanak priznavanja, tada se amortizovani trošak pasive preračunava umanjnjem modifikovanih novčanih tokova po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi i rezultirajući dobitak ili gubitak se priznaje u dobitku ili gubitku.

v. Netovanje

Finansijska aktiva i pasiva se netiraju jedna naspram druge i neto iznos se prikazuje u izveštaju o finansijskom položaju kada i samo kada CBK ima zakonsko pravo da netira ove iznose i ima za cilj da ih izmiri na neto osnovi ili realizuje aktivu i izmiri pasivu istovremeno.

Prihodi i rashodi se prikazuju na neto osnovi samo kada to dozvoljavaju računovodstveni standardi, ili za dobitke i gubitke koji proističu iz grupe sličnih transakcija.

vi. Merenje amortizovane vrednosti

Amortizovani trošak finansijske aktive ili pasive je vrednost po kojoj se finansijska aktiva ili pasiva vrednuju u trenutku inicijalnog priznavanja, umanjena za otplatu glavnice, plus ili minus akumuliranu amortizaciju korišćenjem metode efektivne kamate bilo koje razlike između početne poznate vrednosti i vrednosti po dospeću, minus bilo koje umanjnje za efekat obezvređenja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

vii. *Merenje fer vrednosti*

Fer (realna) vrednost je cena koja bi bila naplaćena za prodaju aktive ili koja bi bila plaćena za prenos pasive u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja.

Kada je dostupno, CBK meri fer vrednost instrumenta koristeći kotirane cene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju transakcije koje se trenutno i redovno dešavaju na tržištu na dobrovoljnoj osnovi između strana.

Ako tržište za finansijski instrument nije aktivno, CBK utvrđuje fer vrednost koristeći tehniku vrednovanja. Tehnike vrednovanja uključuju korišćenje najnovijih transakcija između dobro informisanih i voljnih strana (ako su dostupne), upućivanje na trenutnu fer vrednost drugih instrumenata koji su u suštini isti, analize umanjenja novčanih tokova i modele određivanja cena. Odabrana tehnika vrednovanja maksimalno koristi tržišne podatke, oslanja se što je manje moguće na specifične procene CBK-a, uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cene, i u skladu je sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata. Podaci za tehnike vrednovanja razumno predstavljaju tržišna očekivanja i mere faktora rizika koji postoje u finansijskom instrumentu. CBK kalibrira tehnike vrednovanja i testira ih na validnost koristeći cene iz stvarnih različitih tržišnih transakcija u istom instrumentu ili na osnovu drugih različitih i dostupnih tržišnih podataka.

viii. *Dozvoljeni gubici*

CBK priznaje dozvoljene gubitke za očekivane kreditne gubitke "OKG" za finansijske aktive merene po amortizovanoj vrednosti, a ne merene u VDFH. CBK procenjuje dozvoljene gubitke u iznosu jednakom OKG tokom veka trajanja instrumenta, osim u sledećim slučajevima za koje se mere kao 12-mesečni OKG:

- dužničke investicione hartije od vrednosti za koje je utvrđeno da imaju nizak kreditni rizik na datum izveštavanja; i
- ostali finansijski instrumenti za koje kreditni rizik nije značajno povećan od početnog priznavanja.

CBK smatra dužničku hartiju od vrednosti sa niskim kreditnim rizikom kada je procena kreditnog rizika ekvivalentna globalno shvaćenoj definiciji „investicionog razreda“. 12-mesečne ECL su deo ECL koji je rezultat neispunjenja obaveza finansijskog instrumenta koji su mogući u roku od 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Finansijski instrumenti za koje se priznaje 12-mesečna ECL nazivaju se finansijski instrumenti Faze 1.

OKG tokom veka trajanja finansijskog instrumenta su OKG koji proizilaze iz svih mogućih unapred određenih događaja tokom očekivanog veka trajanja finansijskog instrumenta. Finansijski instrumenti za koje je OKG poznat tokom svog životnog veka, ali koji nisu pogođeni (oštećeni) kreditnim gubicima, klasifikovani su u „Faza 2 – finansijski instrumenti sa lošim rezultatom“.

Merenje OKG

OKG model umanjenja vrednosti je merenje zasnovano na verovatnoći i uključuje uticaj različitih mogućih ishoda. Operativno, ovo može biti teško sprovesti, a izbor relevantnih ekonomskih scenarija može biti izazovan.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

f) Finansijska aktiva i pasiva (nastavak)

Za detaljnu implementaciju OKG-a koristili smo jednostavnu metodu koja koristi mogućnost predviđanja pristupa gubitka, a to je:

$$\text{Očekivani kreditni gubici (OKG)} = \text{Izložena vrednost (IV)} \times \text{Očekivani mogući gubitak (OG)} \times \text{Verovatnoća očekivanog mogućeg gubitka (VOG)}.$$

IV – Izložena vrednost, je bruto knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava koja spadaju u model koji se revalorizuje.

OG – Očekivani mogući gubitak, je očekivanje da izložena vrednost možda neće biti nadoknađena ako dođe do gubitka. Oslonili smo se na našu internu procenu i takođe smo se oslanjali na nekoliko pristupa riziku prema odredbama Bazela za procenu zajmoprimaca koji ne ispunjavaju obaveze.

VOG - Verovatnoća očekivanog mogućeg gubitka, je najosetljivija varijabla i predstavlja verovatnoću neplaćanja od strane druge strane za posmatrani period (12 meseci ili tokom celog veka trajanja instrumenta).

Model očekivanog gubitka (OKG) je ponderisana procena kreditnih gubitaka i procenjuje se na sledeći način:

- finansijska sredstva koja su ispravljena u vrednosti na datum izveštavanja: kao sadašnja vrednost svih očekivanja umanjena za gotovinu (tj. razlika između novčanog toka u CBK, u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji CBK očekuje da primi);
- finansijska aktiva koja je procenjena prema očekivanim kreditnim gubicima na datum izveštavanja: kao razlika između njihove bruto vrednosti i očekivanog kreditnog gubitka za istu.

d) Gotovina i njeni ekvivalenti

Za potrebe izveštaja o novčanim tokovima, gotovina i njeni ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, depozite kod banaka i visoko likvidna finansijska sredstva sa originalnim rokom dospeća kraćim od tri meseca koja su podložna nematerijalnom riziku promene njihove fer vrednosti i koja se koriste od strane CBK-a u upravljanju kratkoročnim obavezama.

Gotovina i njeni ekvivalenti se iskazuju u izveštaju o finansijskoj poziciji po amortizovanoj vrednosti.

h) Investicione hartije od vrednosti

Investicione hartije od vrednosti, koje se sastoje od trezorskih zapisa i obveznica, inicijalno se vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za ispravke vrednosti za direktne transakcione troškove, a zatim po amortizovanoj vrednosti (držanje aktive u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova) primenom metode efektivne kamatne stope. Sve kupovine i prodaje investicionih hartija od vrednosti se priznaju na datum poravnanja, tj. datum kada je imovina primljena ili predata drugoj strani.

Amortizovani trošak/držanje aktive u svrhu prikupljanja ugovorenih novčanih tokova su ulaganja u nederivativne aktive sa fiksnim ili odredivim isplata i fiksnim rokom dospeća koje CBK ima pozitivne namere i mogućnost da drži do dospeća, a koja se ne utvrđuju po fer vrednosti kroz dobit ili gubitak .

i) Depoziti i pozajmice

Depoziti i krediti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti umanjenoj za dodatne direktne transakcijske troškove, a naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamate.

j) Aktiva i pasiva povezana sa MMF-om

Stavke računa kod MMF-a obično se pojavljuju u stavkama Centralne banke člana. Aktiva i pasiva u vezi sa MMF-om se inicijalno vrednuje po fer vrednosti, a naknadno po amortizovanoj vrednosti. Dobici i gubici od revalorizacije kursa koji proizilaze iz revalorizacije aktive i pasive MMF-a priznaju se u izveštaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

j) Aktiva i pasiva povezana sa MMF-om (nastavak)

Tokom 2023. godine promenili smo model prezentacije stavki računa kod MMF-a. Sa bruto metode smo prešli na neto metod i samim tim zahtevi prema državi i pripadajuće pasive vezane za račun menica² su uklonjene iz bilansnih stavki, što znači da su račun menice (pasiva) i pripadajuća potraživanja (aktiva) su na nuli, a praktično stavke računa kod MMF-a su raspoređene po neto metodi. Razlika je u tome što ćemo sada ponovo zadržati ove vrednosti menica, ali samo kao vanbilansne stavke. Promena ove računovodstvene politike je predstavljena na sledeći način:

Aktiva/računi povezani sa MMF-om

	Kvota sa MMF- om	DVT/SDR Holding	Obračunska kamata	Ukupno_1	Sredstva pozajmljena od MMF-a	Ukupno_2
Početni bilans 2022.	103,491	159,169	1,158	263,818	51,745	315,563
Podešavanje prema neto metodi	(78,351)	-	-	(78,351)	(51,745)	(130,096)
Korigovani bilans 2022 (predstavljeno)	25,140	159,169	1,158	185,467	-	185,467
Bilans 2023.	24,430	152,619	1,212	178,261	-	178,261

Pasiva/računi povezani sa MMF-om

	IMF Account No. 1	IMF Account No. 2	IMF Security Account	DVT/SDR Allocation	Obračunska kamata	Total_1	IMF - Paid portion of quota from Government	Total_2
Početni bilans 2022.	265	6	129,831	168,563	1,201	299,866	18,870	318,736
Podešavanje prema neto metodi	(265)		(129,831)			(130,096)	-	(130,096)
Korigovani bilans 2022 (predstavljeno)	-	6	-	168,563	1,201	169,770	18,870	188,640
Bilans 2023.	-	6	-	163,802	1,292	165,100	19,118	184,217

²To su finansijski instrumenti koje je Vlada Kosova izdala kao zalag za buduće obaveze prema MMF-u.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

j) Aktiva i pasiva povezana sa MMF-om (nastavak)

Promene ukupne aktive i pasive

	2022sf	Poravnanje po neto metodi	2022srr	
Aktiva				
Gotovina	409,426	-	409,426	
Tekući računi kod inostranih banaka	206,359	-	206,359	Nema promene računovodstvenih politika
Hartije od vrednosti (trezorske obveznice i državne obveznice)	666,597	-	666,597	
Plasmani na tržištu novca	99,950	-	99,950	
Sredstva povezana sa MMF (as per net/gross method)	315,563	(130,096)	185,467	Buka na koju utiče promena
Imovina i oprema	4,199	-	4,199	
Nematerijalna sredstva	1,042	-	1,042	Nema promene računovodstvenih politika
Ostala sredstva	2,709	-	2,709	
Ukupna aktiva	1,705,845	(130,096)	1,575,749	
Pasiva				
Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji	594,281		594,281	Nema promene računovodstvenih politika
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om (neto/bruto metod stanja)	318,736	(130,096)	188,640	Buka na koju utiče promena
Obaveze prema vladinim institucijama	585,784		585,784	
Obaveze prema javnim i privrednim institucijama	131,137		131,137	Nema promene računovodstvenih politika
Zaduživanje	1,938		1,938	
Ostale obaveze	2,444		2,444	
Ukupna pasiva	1,634,320	(130,096)	1,504,224	

k) Imovina i oprema

i. Priznavanje i merenje

Nekretnine i oprema mere se po trošku nabavke umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjenja vrednosti zbog promene vrednosti.

Trošak uključuje troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju aktive. Troškovi aktive koju je sama CBK izgradila uključuju troškove materijala i direktne radne snage, sve ostale troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju aktive u radno stanje za predviđenu upotrebu i troškove rastavljanja i uklanjanja predmeta i obnavljanja lokacija na kojoj su se nalazili.

Kupljeni softver koji je neophodan (sastavni deo) za rad povezane opreme kapitalizuje se kao deo te opreme.

Kada delovi aktive ili opreme imaju različit vek trajanja, oni se knjiže kao zasebni predmeti (glavni delovi) imovine i opreme.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

l) Imovina i oprema

ii. Naknadni troškovi

Troškovi zamene dela predmeta imovine ili opreme priznaju se u knjigovodstvenoj vrednosti predmeta ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi sadržane u delu prilivati CBK-u i njegov trošak može biti pouzdano izmeren. Troškovi svakodnevnog servisiranja imovine i opreme (dugotrajna materijalna sredstva) priznaju se u računu dobiti i gubitka po nastanku.

iii. Deprecijacija

Deprecijacija se priznaje u izveštaju o prihodima i rashodima linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe svakog dela stavke dugoročnih materijalnih sredstava.

Procenjeni vek upotrebe za tekući i uporedni period je kako sledi:

	2023.	2022.
Ulaganja u objekte za iznajmljivanje	20 godina	20 godina
Oprema	5 godina	5 godina
Računari	3 godine	3 godine
Vozila	5 godina	5 godina

Korisni vek ostale opreme procenjuje se od slučaja do slučaja. Metode deprecijacije, vek trajanja i preostale vrednosti ponovno se procenjuju na datum izveštavanja.

m) Nematerijalna imovina

Softver koji je nabavio CBK iskazan je po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja ako postoje.

Naknadni izdaci za softver kapitalizuju se samo kada povećaju buduću ekonomsku korist od te imovine. Svi ostali izdaci priznaju se kao nastali.

Amortizacija se priznaje u računu dobiti i gubitka linearnom metodom tokom procenjenog veka upotrebe softvera, od datuma kada je dostupan za upotrebu. Procenjeni vek upotrebe svakog softvera zasniva se na proceni upotrebe tog softvera bez velike potrebe za nadogradnjom, trenutno od 3 do 10 godina.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

n) Umanjenje vrednosti nefinansijske imovine

Računovodstvena vrednost nefinansijske imovine CBK preispituju se na svaki datum izveštavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikacije umanjenja vrednosti. Ako postoji bilo kakva takva indikacija, tada se procenjuje nadoknadiivi iznos imovine.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznaje se ako knjigovodstvena vrednost sredstva ili njegove jedinice koja generiše novac premašuje njegovu nadoknadiivu vrednost. Jedinica koja generiše novac je najmanja prepoznatljiva grupa imovine koja generiše novčane tokove koji su u velikoj meri nezavisni od druge imovine i grupa. Gubici od umanjenja vrednosti priznaju se u računu dobiti i gubitka. Gubici zbog umanjenja vrednosti jedinica koje generišu novac raspoređuju se kako bi se proporcionalno smanjila knjigovodstvena vrednost ostale imovine jedinice (grupe jedinica). Nadoknadiivi iznos imovine ili jedinice koja generiše novac najveća je vrednost u upotrebi i fer vrednost umanjena za troškove prodaje. Prilikom procene vrednosti u upotrebi, procenjeni budući novčani tokovi diskontuju se na njihovu sadašnju vrednost koristeći diskontnu stopu pre oporezivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za sredstvo. Gubici zbog umanjenja vrednosti priznati u prethodnim periodima procenjuju se na svaki datum izveštavanja radi bilo kakvih naznaka da se gubitak smanjio ili više ne postoji.

Gubitak zbog umanjenja vrednosti poništava se ako je došlo do promene procena korišćenih za određivanje nadoknadiivog iznosa. Gubitak zbog umanjenja vrednosti ukida se do te mere da knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjenu za amortizaciju, da nije priznat gubitak od umanjenja vrednosti.

o) Finansijska pasiva

Izvori finansiranja CBK su depoziti međunarodnih, vladinih, javnih, bankarskih i drugih finansijskih institucija. Finansijske obaveze mere se po trošku amortizacije primenom metode efektivne kamatne stope.

p) Prihodi od grantova

Državni grantovi se inicijalno priznaju kao odloženi prihodi kada postoji razumna sigurnost da će biti primljeni i da će CBK poštovati uslove za dodelu granta. Grantovi koje CBK nadoknađuju nastale troškove priznaju se u dobiti ili gubitku sistematski u istim periodima u kojima se priznaju troškovi. Grantovi koji nadoknađuju CBK trošak aktive priznaju se u dobiti ili gubitku sistematski tokom korisnog veka trajanja aktive.

q) Plate koje finansiraju donatori

Određeni pojedinci angažovani u CBK su međunarodni stručnjaci koje su međunarodne organizacije imenovale i kratkoročno finansiraju. Finansiranje ovih međunarodnih organizacija uključuje, ali nije ograničeno na, isplatu plata tim međunarodnim stručnjacima. Kako međunarodne organizacije ovu pomoć plaćaju direktno imenovanom, obim isplate nije poznat niti je uključen u ove finansijske izveštaje.

r) Rezerve

Rezerve se priznaju ako, kao rezultat prošlih događaja, CBK ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu koja se može pouzdano proceniti, a verovatno je da će biti potreban odliv gotovine ili ekonomske koristi za podmirivanje obaveze. Rezerve se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova po stopi pre oporezivanja koja odražava trenutne tržišne procene vremenske vrednosti novca i, prema potrebi, rizika specifičnog za obaveze.

Rezerve za teške ugovore priznaju se kada su očekivane koristi koje će CBK izvući iz ugovora niže od neizbežnih troškova ispunjavanja obaveze po ugovoru. Rezerve se mere po sadašnjoj vrednosti po nižem od očekivanog troška raskida ugovora i očekivanog neto troška nastavka ugovora. Pre nego što se rezerve uspostave, CBK priznaje svaki gubitak zbog umanjenja vrednosti imovine povezane sa tim ugovorom.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

3. Značajne računovodstvene politike (nastavak)

s) Promene u računovodstvenim politikama i otkrivanjima podataka

(i) Efektivni standardi i tumačenja za tekući period

Sledeće izmene postojećih standarda koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i koji su stupili na snagu za izveštajni period:

- **MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“** (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine),
- **Promene u MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja" i praktične formulacije MSFI 2 "Procena o značajnosti"** - Obelodanjivanje računovodstvenih politika (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine),
- **Izmene MRS 8 "Računovodstvene politike, Promene u računovodstvenim procenama i greške"** - Definicija računovodstvenih procena (na snazi za periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023. godine),

Primena ovih standarda, izmena i tumačenja nije imala značajniji uticaj na finansijske izveštaje Centralne banke u izveštajnom periodu.

(ii) Standardi i tumačenja nemaju datum na snazi u izveštajnom periodu

Na dan odobrenja ovih finansijskih izveštaja, IASB je objavio sledeće standarde, revizije i tumačenja, ali još uvek nisu na snazi za izveštajni period i kao takvi još nisu primenjeni od strane Centralne banke:

- **Promene u MRS 1 „Prezentacija finansijskih izveštaja“**- Klasifikacija obaveza kao kratkoročne obaveze ili dugoročne obaveze (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine),
- **Promene u MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja"** - Dugoročne ugovorne obaveze (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine),
- **Izmene MSFI 16 “Zakupi”** – Obaveza zakupa u slučaju prodaje i povratnog zakupa (na snazi za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine),
- **Promene u MRS 7 i MSFI 7 „Izveštaj o tokovima novčanih sredstava” i „Obelodanjivanja finansijskih instrumenata”** Davanje informacija sa objašnjenjima” – Promene u vezi sa povećanim zahtevima za obelodanjivanje radi povećanja transparentnosti finansijskih aranžmana dobavljača i njihovi efekti na obaveze poslovnog subjekta, tokove gotovine i izloženost riziku likvidnosti (na snazi za periode godišnjeg izveštavanja koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine);

Centralna banka je odlučila da neće primenjivati ove standarde, revizije i tumačenja pre njihovog stupanja na snagu. Centralna banka predviđa da primena ovih standarda, revizija i tumačenja neće imati materijalni uticaj na finansijske izveštaje Centralne banke.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom

a) Uvod i pregled

CBK je izložena sledećim rizicima od razvoja svojih aktivnosti, kao i korišćenja finansijskih instrumenata:

- Kreditni rizik
- Operativni rizik
- Rizik likvidnosti
- Tržišni rizik

Ova napomena predstavlja informacije u vezi sa izloženošću CBK navedenim rizicima, ciljevima, politikama i postupcima CBK za merenje i upravljanje rizikom, kao i upravljanjem kapitalom od strane CBK-a. Ostale kvantitativne i kvalitativne napomene uključene su u sve ove finansijske izveštaje.

Struktura upravljanja rizikom

Nadzor nad administracijom aktivnosti CBK-a (uključujući upravljanje rizikom) je odgovornost Odbora Centralne banke. Izvršni odbor ima odgovornost da identifikuje i proceni rizike i izradi planove, kako bi se u slučaju nepredviđenih događaja u budućnosti obezbedio kontinuitet aktivnosti i sigurnost Centralne banke. Menadžment CBK-a redovno izveštava (na tromesečnoj osnovi) preko Odeljenja za upravljanje rizikom i Izvršnog odbora CBK-a Odboru CBK-a o upravljanju rizikom i praksama administracije. Izvršni odbor, Investicioni komitet i Odeljenje za upravljanje rizikom imaju obavezu, u koordinaciji sa organizacionim jedinicama, da osmisle i nadgledaju administraciju i politike upravljanja rizikom CBK-a. Ove politike zatim sprovode relevantne organizacione jedinice.

Politike administracije i upravljanja rizikom CBK-a su dizajnirane da identifikuju i analiziraju rizike sa kojima se suočava CBK, kao i da uspostave odgovarajuća ograničenja i kontrolu rizika, i da prate rizike i usklađenost sa utvrđenim limitima. Politike i sistemi upravljanja rizikom se redovno revidiraju kako bi odražavali promene u tržišnim uslovima, proizvodima i uslugama koje se nude. CBK, kroz obuku, standarde i administrativne procedure, ima za cilj da razvije efektivno i disciplinovano kontrolno okruženje, u kojem su svi zaposleni svesni svojih uloga i obaveza.

Komisija za reviziju CBK-a je takođe odgovorna za praćenje i reviziju usklađenosti sa politikama i procedurama upravljanja rizikom, kao i za razmatranje adekvatnosti strukture upravljanja rizikom u odnosu na rizike sa kojima se suočava CBK. Komisiji za reviziju CBK-a pomaže Odeljenje unutrašnje revizije u obavljanju svojih dužnosti. Unutrašnja revizija preduzima revizije kontrola i procedura upravljanja rizikom na redovnoj i nasumičnoj (ad-hoc) osnovi, o čijim rezultatima se izveštava preko šefa unutrašnje revizije Komisiji za reviziju, a zatim Odboru CBK-a.

b) Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka za CBK ako ugovorna strana finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze, a može proizaći prvenstveno iz investiranja CBK u hartije od vrednosti i depozite (na tržištima novca ili tekućim računima) u drugim bankama. U svrhu izveštavanja o upravljanju kreditnim rizikom, CBK razmatra i objedinjuje sve elemente izloženosti kreditnom riziku (kao što su rizik neizvršenja obaveza pojedinačnog dužnika, rizik zemlje i sektora).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom(nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom

i. Investicije i izloženost kreditnom riziku u CBK-u

CBK ograničava svoju izloženost kreditnom riziku investirajući samo u hartije od vrednosti koje izdaju vlade zemalja EU i imajući depozite kod nerezidentnih banaka, kratkoročne obaveze koje su međunarodno priznate agencije za kreditni rejting procenile u jednu od dve najviše kategorije. S obzirom na visoku kreditnu sposobnost, uprava ne očekuje da bilo koja ugovorna strana ne ispuni svoje obaveze.

Upravljanje rizikom se vrši kroz:

- Ograničavanje opsega i trajanja finansijskih instrumenata,
- Ograničavanje izdavalaca ugovornih strana, prihvatljivim kreditnim rejtingom na višem nivou,
- Ograničavanje maksimalne količine i koncentracije sa strankama.

ii. Izloženost kreditnom riziku

Izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine predstavlja knjigovodstvenu vrednost tekućih računa kod nerezidentnih banaka, trezorskih zapisa, obveznica i plasmana na tržištu novca (uključujući rezidente i nerezidente). Za detalje u vezi sa izloženošću, pogledajte napomene 8, 9 i 10.

Kreditni rejting za finansijske instrumente kojima je CBK izložena za period završen 31. decembra 2023. godine je od AAA do BBB-/ Aaa do Baa3/AAA do BBB-.

Knjigovodstvene vrednosti izloženosti kreditnom riziku podeljene po kreditnom rejtingu i izražene u procentima od ukupnog iznosa.

Distribucija po vrsti i kreditnom rejtingu

31. decembar 2023.						
Kreditni rejting (S&P/ Moody's / Fitch)	Tekući računi kod nerezidentnih banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF-om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovods tvena vrednost	% ukupnog pondera
AAA/Aaa/AAA	387,109	180,216	143,867	-	711,192	46,59%
AA+/Aa1/AA+	-	-	129,489	-	129,489	8,48%
AA/Aa2/AA	-	-	-	-	-	0,00%
AA-/Aa3/AA-	-	-	190,575	-	190,575	12,48%
A+/A1/A+	6,023	-	-	-	6,023	0,39%
A/A2/A	21,178	-	15,658	-	36,836	2,41%
A-/A3/A-	10,534	25,064	200,755	-	236,353	15,48%
BBB-/Baa3/BBB-	-	-	37,836	-	37,836	2,48%
N/A (bez rejtinga - MFI)	-	-	-	178,261	178,261	11,68%
Ukupno	424,844	205,280	718,180	178,261	1,526,565	100,00%

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak) Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Distribucija po vrsti i kreditnom rejtingu

31. decembar 2022.						
Kreditni rejting (S&P/ Moody's / Fitch)	Tekući računi kod nerezidentnih banaka	Plasmani na tržištu novca	Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	Računi povezani sa MMF-om (SDR i upotreba sredstava)	Ukupna knjigovods tvena vrednost	% ukupnog pondera
AAA/Aaa/AAA	205,718	54,956	168,864	-	429,538	37,89%
AA+/Aa1/AA+	-	-	61,222	-	61,222	5,40%
AA/Aa2/AA	-	-	59,988	-	59,988	5,29%
AA-/Aa3/AA-	-	-	51,308	-	51,308	4,53%
A+/A1/A+	138	-	52,379	-	52,517	4,63%
A/A2/A	330	-	15,810	-	16,140	1,42%
A-/A3/A-	214	45,050	218,415	-	263,679	23,26%
BBB-/Baa3/BBB-	-	-	38,973	-	38,973	3,44%
N/A (bez rejtinga - MFI)	-	-	-	185,467	185,467	14,14%
Ukupno	206,400	100,006	666,959	185,467	1,158,832	100,00%

Nijedna izloženost CBK-a nije dospela. CBK ne poseduje nikakva sredstva obezbeđenja ili bilo koja druga kreditna poboljšanja protiv svoje izloženosti kreditnom riziku.

Osnovni kriterijumi za utvrđivanje izloženosti je kreditna sposobnost. Kreditni rejting dobija se od agencija za kreditni rejting. Minimalni kreditni rejting dozvoljen za kratkoročna investiranja je P-2 (Moody's) ili A-2 (Standard & Poor's), dok je dugoročni Baa2 (Moody's) ili BBB (Standard & Poor's).

U izuzetnim slučajevima u nemogućnosti ostvarivanja pozitivnih povraćaja, izloženost investicija je dozvoljena kroz kratkoročni kreditni rejting emitenta P-3 (Moody's) ili A-3 (Standard & Poor's) i dugoročni kreditni rejting emitenta Baa3 (Moody's) ili BBB- (Standard & Poor's).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Model umanjenja vrednosti finansijske imovine zasnovan na zajedničkim karakteristikama kreditnog rizika, odnosno promenama kreditnog rizika od početnog priznavanja finansijske imovine, definiše tri faze u modelu procene očekivanih kreditnih gubitaka. Ove faze se mogu sažeti kao u nastavku:

1. Faza 1 (Izvođenje) raspodele izloženosti - finansijska imovina koja se tretira kao izloženost niskog ili srednjeg rizika, sva ona koja su u nju uključena, podeljena je u fazu 1 pri početnom priznavanju. Prema našoj internoj proceduri, ne smemo ulagati u izloženost većem kreditnom riziku. Na osnovu toga svako investiranje pri početnom priznavanju raspoređuje se na fazu 1 izloženosti.
2. Faza 2 (slab performans) raspodele izloženosti - ako imamo značajan porast kreditnog rizika od početnog priznavanja, finansijsko sredstvo koje se nalazi na nivou 1 prenosi se u fazu 2.
3. Faza 3 (neizvršenje) distribucije izloženosti - prelazak u fazu 3 vrši se samo kada postoje objektivni dokazi da klijent neće ispuniti svoje obaveze.

Procena se vrši prilikom početnog priznavanja i na datum izveštajnog perioda. Model koji se koristi za distribuciju faze 1 je 12 meseci trajanja, ali može zavisiti od kompozitnog nivoa kreditne izloženosti ako imamo značajnu promenu u rastu kreditnog rizika i kreditno obezvređenom portfoliju finansijskih sredstava.

Značajna promena u povećanju kreditnog rizika kao kriterijuma za prelazak sa faze 1 na fazu 2, kada se prelazi sa investicionog na neinvesticioni nivo kompozitnog kreditnog rejtinga portfolija.

Definicija neuspeha:

Kriterijumi za neispunjavanje obaveza trebali bi se zasnivati na sledećim objektivnim dokazima:

- dužnici, imaju značajne finansijske poteškoće,
- kada je u pitanju kršenje ugovornih obaveza, u pogledu glavnice i kamata,
- kada se dogodi bilo kakvo restrukturiranje postojećih uslova servisiranja obaveze iz finansijskog instrumenta,
- jasni dokazi / verovatnoća da dužnik bankrotira i / ili likvidira,
- znakovi neaktivnosti u trgovanju (na finansijskim tržištima).

Sledeća tabela prikazuje vrednosti izloženosti na nivou faze. Na datum izveštavanja nemamo značajnih promena u kreditnom riziku od početnog priznavanja, stoga su sva finansijska sredstva u fazi 1.

	2023 ³			2022		
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Faza 1	Faza 2	Faza 3
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	424,844	-	-	206,400	-	-
Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i vladine obveznice)	718,180	-	-	666,959	-	-
Plasmani na tržištu novca	205,280	-	-	100,006	-	-
Bruto knjigovodstvena vrednost	1,348,304	-	-	973,365	-	-
Očekivani kreditni gubici (ECL)	(512)	-	-	(459)	-	-
Neto knjigovodstvena vrednost	1,347,792	-	-	972,906	-	-

³Ni u izveštajnoj (2023.) godini, kao ni u uporednoj godini, nisu uključeni finansijski instrumenti za račune u vezi sa MMF-om, jer je procena/očekivanje da ova grupa nije izloženost koja nosi ispravke vrednosti za očekivane kreditne gubitke (ECL).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak) Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Kretanja ECL-a u vezi sa finansijskom imovinom kojoj je CBK izložena su kako sledi:

	2023			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
ECL na dan 1. januara 2023.	459	-	-	459
Transferi do faze 1	-	-	-	-
Transferi do faze 2	-	-	-	-
Transferi do faze 3	-	-	-	-
ECL (izdanje) /naplata godine	53	-	-	53
Uticaj na ECL na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za ECL proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2023.	512	-	-	512
	2022			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
ECL na dan 1. januara 2022.	406	-	-	406
Transferi do faze 1	-	-	-	-
Transferi do faze 2	-	-	-	-
Transferi do faze 3	-	-	-	-
ECL (izdanje) /naplata godine	53	-	-	53
Uticaj na ECL na kraju godine izloženosti prebačenih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje odbitka (priznaje se u prihodu od kamata)	-	-	-	-
Promene zbog izmena koje nisu rezultirale prestankom prepoznavanja	-	-	-	-
Promene u modelima i ulazima koji se koriste za ECL proračune	-	-	-	-
Korekcije deviznog kursa	-	-	-	-
Dana 31. decembra 2022.	459	-	-	459

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom(nastavak)

c) Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će CBK imati poteškoća u pravovremenom ispunjavanju svojih finansijskih obaveza.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Pristup CBK-a upravljanju likvidnošću je osigurati, koliko je to moguće, da ima dovoljno likvidnosti da pravovremeno podmiri svoje obaveze, kako u normalnim, tako i u nepovoljnim uslovima, bez stvaranja neprihvatljivih gubitaka ili rizika da naruši ugled CBK-a.

Politike za nadgledanje i adresiranje rizika likvidnosti utvrđuje Izvršni odbor CBK. CBK upravlja rizikom likvidnosti investirajući u kratkoročne depozite kod nerezidentnih banaka i držeći odgovarajuće iznose gotovine u svojim trezorima. Politike upravljanja likvidnošću postavljene su tako da osiguraju da čak i pod lošim uslovima CBK može da ispuni svoje obaveze. Nadgleda se dnevna pozicija likvidnosti i sprovodi se redovno testiranje otpornosti na likvidnost u raznim scenarijima koji pokrivaju i normalne i ozbiljnije tržišne uslove. Sve politike i postupci likvidnosti podležu pregledu i odobrenju od strane uprave CBK. Mesečni izveštaji koji pokrivaju likvidnosnu poziciju CBK redovno se dostavljaju članovima Odbora za investicije od strane Odeljenja za upravljanje aktivom.

Izloženost riziku likvidnosti

Preostalo ugovorno dospeće za finansijsku aktivu i pasivu, isključujući buduće isplate kamata:

	Napome na	Prenesena neto vrednost	Manje od 1 meseca	1-3 meseca	3 meseca do 1 godine	1 do 5 godina	preko 5 godina
31. decembar 2023.							
<i>Nederivativna aktiva</i>							
Gotovina		101,932	101,932	-	-	-	-
Tekući računi u stranim bankama	8	426,077	426,077	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	9	717,814	42,170	74,273	267,436	333,935	-
Plasmani na tržištu novca	10	205,252	130,184	75,068	-	-	-
Račun kod MMF-a	11	152,619	152,619	-	-	-	-
		1,603,694	852,982	149,341	267,436	333,935	-
<i>Nederivativna pasiva</i>							
Prema domaćim bankama	15	(590,622)	(590,622)	-	-	-	-
Prema računima povezanim sa	16	(163,802)	-	-	-	-	(163,802)
Prema vladinim institucijama	17	(511,903)	(511,903)	-	-	-	-
Prema javnim i komercijalnim institucijama	18	(240,202)	(240,202)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,662)	-	-	(222)	(886)	(554)
Ostala domaća pasiva	20	(758)	(758)	-	-	-	-
		(1,508,949)	(1,343,485)	-	(222)	(886)	(164,356)
		94,745	(490,503)	149,341	267,214	333,049	(164,356)

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom(nastavak)

c) Rizik likvidnosti

31. decembar 2022.	Napome na	Neto knjigovodst vena vrednost	Manje od 1 meseca	1 do 3 meseca	3 meseca do godinu dana	1-5 godina	O TOME 5 godina
<i>Nederivativna aktiva</i>							
Gotovina		409,426	409,426	-	-	-	-
Tekući računi u stranim bankama	8	206,359	206,359	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	9	666,597	-	51,407	140,605	456,480	18,105
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	14,799	40,069	45,082	-	-
Račun kod MMF-a	11	159,169	159,169	-	-	-	-
		1,541,501	789,753	91,476	185,687	456,480	18,105
<i>Nederivativna pasiva</i>							
Prema domaćim bankama	15	(594,281)	(594,281)	-	-	-	-
Prema računima povezanim sa	16	(168,563)	-	-	-	-	(168,563)
Prema vladinim institucijama	17	(585,784)	(585,784)	-	-	-	-
Prema javnim i komercijalnim	18	(131,137)	(131,137)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,938)	-	-	-	-	(1,938)
Ostala domaća pasiva	20	(756)	(756)	-	-	-	-
	7)	(1,482,459)	(1,311,958)	-	-	-	(170,501)
		59,042	(522,205)	91,476	185,687	456,480	(152,396)

Da bi upravljala rizikom likvidnosti koji proizlazi iz finansijskih obaveza, CBK drži likvidnu imovinu koja se sastoji od gotovine i gotovinskih ekvivalenata i hartija od vrednosti za koje postoji aktivno i likvidno tržište.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

d) Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promene tržišnih cena, kao što su kamatne stope, cene deonica, devizni kursevi i kreditne stope (koji se ne odnose na promene u kreditnoj sposobnosti zajmoprimca/izdavaoca) uticati na prihod CBK-a ili vrednost finansijskih instrumenata koju ona drži. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara uz optimizaciju prinosa ulaganja.

Upravljanje tržišnim rizicima

Poslovanje CBK-a je podložno riziku fluktuacije kamatnih stopa u meri u kojoj imovina i obaveze koje nose kamatu dospevaju ili se menjaju u različitim vremenima ili iznosima. Sredstva i obaveze sa promenljivom kamatnom stopom su izloženi osnovnom riziku, koji predstavlja promenu karakteristika promene cena različitih indeksa sa promenljivom kamatnom stopom.

Aktivnosti upravljanja rizikom imaju za cilj da optimizuju neto prihod od kamata na osnovu nivoa tržišnih kamatnih stopa u skladu sa strategijama delatnosti CBK-a. Izloženost CBK-a tržišnom riziku se odnosi samo na portfelje kojima se ne može trgovati.

Izloženost riziku kamatne stope – netržišni portfelji

Glavni rizik kome su izloženi netržišni portfoliji je rizik gubitka usled fluktuacije budućih novčanih tokova ili pravih vrednosti finansijskih instrumenata usled promene tržišnih stopa. Rizikom kamatne stope se prvenstveno upravlja praćenjem razlika između kamatnih stopa i unapred odobrenim limitima za intervale revalorizacije. Odbor za ulaganja je organ koji prati sprovođenje ovih ograničenja.

Sažetak pozicije CBK-a u vezi sa razlikom između kamatnih stopa portfelja kojim se ne može trgovati je predstavljen u sledećoj tabeli.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Izlaganje prema riziku kamatne stope - portfelji kojima se ne može trgovati

31. decembar 2023.	Napomena	Prenesena neto vrednost	Manje od 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina
Tekući računi kod stranih banaka	8	426,077	426,077	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	9	717,814	116,443	103,538	163,899	333,934	-
Plasmani na tržištu novca	10	205,252	205,252	-	-	-	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	152,619	152,619	-	-	-	-
Ukupno		1,501,762	900,391	103,538	163,899	333,934	-
Obaveze prema domaćim bankama	15	(590,622)	(590,622)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(163,802)	-	-	-	-	(163,802)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(511,903)	(511,903)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(240,202)	(240,202)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,662)	-	-	-	-	(1,662)
Ostale domaće obaveze	20	(758)	(758)	-	-	-	-
Ukupno		(1,508,949)	(1,343,485)	-	-	-	(165,464)
Promena		(7,187)	(443,094)	103,538	163,899	333,934	(165,464)

31. decembar 2022.	Napomena	Prenesena neto vrednost	Manje od 3 meseca	Od 3 do 6 meseci	Od 6 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Više od 5 godina
Tekući računi kod stranih banaka	8	206,359	206,359	-	-	-	-
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	9	666,597	-	10,109	34,499	567,624	54,365
Plasmani na tržištu novca	10	99,950	24,774	30,094	35,090	9,992	-
Sredstva na računima povezanim sa MMF-om	11	159,169	159,169	-	-	-	-
Ukupno		1,132,075	390,302	40,203	69,589	577,616	54,365
Obaveze prema domaćim bankama	15	(594,281)	(594,281)	-	-	-	-
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	16	(168,563)	-	-	-	-	(168,563)
Obaveze prema vladinim institucijama	17	(585,784)	(585,784)	-	-	-	-
Obaveze prema privrednim i javnim licima	18	(131,137)	(131,137)	-	-	-	-
Od zaduživanja	19	(1,938)	-	-	-	-	(1,938)
Ostale domaće obaveze	20	(756)	(756)	-	-	-	-
Ukupno		(1,482,459)	(1,311,958)	-	-	-	(170,501)
Promena		(350,384)	(921,656)	40,203	69,589	577,616	(116,136)

Finansijska imovina i obaveze koje ne nose kamatu nisu uključene u gornju tabelu.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

Opštim ne trgovinskim rizikom kamatnih stopa kojima se ne može trgovati upravlja Odeljenje za upravljanje sredstvima, koje koristi ulaganja u hartije od vrednosti i bankarske depozite za upravljanje opštim rizikom koji proističe iz ne trgovinskih aktivnosti CBK-a.

Upravljanje rizikom kamatne stope u odnosu na ograničenje promene kamatne stope se završava praćenjem osetljivosti imovine i obaveza CBK-a na različite standardne i nestandardne scenarije kamatnih stopa. Standardni scenariji koji se periodično procenjuju uključuju paralelni pad ili porast svih kriva povraćaja od 100 osnovnih bodova („ob”). Analiza osetljivosti CBK-a na povećanje ili smanjenje tržišnih kamatnih stopa (pod pretpostavkom da nema asimetričnog kretanja krive povraćaja i nepromenjenog finansijskog stanja) je sledeća :

2023.

	100 ob Porast	100 ob Pad
Predviđeno dejstvo u dobiti (gubitku)	(72)	72

2022.

	100 ob Porast	100 ob Pad
Predviđeno dejstvo u dobiti (gubitku)	(3,504)	3,504

Izloženost drugim tržišnim/valutnim rizicima portfelja kojima se ne može trgovati

CBK je izložena PPP-u u vezi sa svojom imovinom i obavezama u MMF-u, kao i USD-u u vezi sa njenom imovinom u obliku tekućih računa kod nerezidentnih banaka i ulaganja u hartije od vrednosti u dolarima, koje neprekidno prati. Izloženost CBK-a deviznom riziku je sledeća:

2023.

	PPP		USD	
	100 ob Porast	100 ob Pad	100 ob Porast	100 ob Pad
Predviđeno dejstvo u dobiti (gubitku)	(75)	75	99	(99)

2022.

	100 ob Porast	100 ob Pad	100 ob Porast	100 ob Pad
Predviđeno dejstvo u dobiti (gubitku)	(51)	51	98	(98)

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizici (nastavak)

31. decembar 2023. godine	Evra	USD (Ekvivalentno u evrima)	PPP (Ekvivalentno u evrima)	Ukupna neto preneta vrednost
Imovina				
Gotovina	101,932	-	-	101,932
Tekući računi kod stranih banaka	425,818	259	-	426,077
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	713,321	4,493	-	717,814
Plasmani na tržištu novca	200,094	5,158	-	205,252
Sredstva na računima povezanim sa MMF- om	1,212	-	177,049	178,261
Ostala sredstva	2,476	-	-	2,476
Ukupno	1,444,853	9,910	177,049	1,631,812
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	590,622	-	-	590,622
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	1,291	-	182,926	184,217
Obaveze prema vladinim institucijama	511,903	-	-	511,903
Obaveze prema privrednim i javnim licima	240,202	-	-	240,202
Od zaduživanja	-	-	1,662	1,662
Ostale domaće obaveze	9,222	-	-	9,222
Ukupno	1,353,240	-	184,588	1,537,828
Neto pozicija za strane valute	91,613	9,910	(7,539)	93,984
<hr/>				
31. decembar 2022. godine	Evra	USD (Ekvivalentno u evrima)	PPP (Ekvivalentno u evrima)	Ukupna neto preneta vrednost
Imovina				
Gotovina	409,426	-	-	409,426
Tekući računi kod stranih banaka	206,012	347	-	206,359
Hartije od vrednosti (Obveznice i zapisi Trezora)	661,916	4,681	-	666,597
Plasmani na tržištu novca	95,168	4,782	-	99,950
Sredstva na računima povezanim sa MMF- om	1,158	-	184,309	185,467
Ostala sredstva	2,709	-	-	2,709
Ukupno	1,376,389	9,810	184,309	1,570,508
Obaveze				
Obaveze prema domaćim bankama	594,281	-	-	594,281
Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om	1,207	-	187,433	188,640
Obaveze prema vladinim institucijama	585,784	-	-	585,784
Obaveze prema privrednim i javnim licima	131,137	-	-	131,137
Od zaduživanja	-	-	1,938	1,938
Ostale domaće obaveze	2,444	-	-	2,444
Ukupno	1,314,853	-	189,371	1,504,224
Neto pozicija za strane valute	61,536	9,810	(5,062)	66,284

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskom rizikom (nastavak)

(d) Tržišni rizik (nastavak)

CBK uglavnom obavlja operacije u evrima, a strane valute sa kojima CBK posluje su uglavnom „Posebna prava povlačenja” („PPP”) i američki dolari (USD). Kursevi korišćeni za prevođenje na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine su bili sledeći:

	2023.	2022.
	Evra	Evra
1 PPP	1.21753	1.25291
1 USD	0.90498	0.93756

PPP su dodatna rezervna sredstva, kao podrška u deviznim transakcijama, koje definiše i održava Međunarodni monetarni fond (MMF). Iako PPP sami po sebi nisu valuta, oni predstavljaju potencijalnu potražnju za valutama zemalja članica MMF-a sa kojima se mogu razmenjivati. PPP su nastali 1969. godine, kao rezultat nedostatka sredstava u željenim valutama tog vremena, kao što su američki dolar i zlato, vrednost PPP-a je određena kao prosek korpe pet glavnih valuta, evra, američkog dolara, britanske funte, japanskog jena i kineskog ženminbija.

USD su sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod Federalnih rezervi Njujorka.

(e) Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od direktnih ili indirektnih gubitaka uzrokovanih različitim uzrocima koji se odnose na procese, osoblje, tehnologiju i infrastrukturu CBK-a, kao i druge spoljne faktore pored kreditnog, tržišnog i rizika likvidnosti, kao što su pravni i regulatorni zahtevi, kao i široko prihvaćeni standardi korporativnog ponašanja. Operativni rizik proizilazi iz svih operacija CBK-a i utiče na sve organizacione jedinice.

Cilj CBK-a je da upravlja operativnim rizikom i želi da uravnoteži izbegavanje finansijskih gubitaka i štete po ugled CBK-a efikasnim upravljanjem troškovima.

Osnovna odgovornost za razvoj i sprovođenje kontrola za praćenje operativnog rizika pripada svakoj organizacionoj jedinici preko svog rukovodstva. Ova odgovornost je praćena usklađenošću sa svim standardima CBK-a za upravljanje operativnim rizikom u sledećim oblastima:

- zahtevi za podelu dužnosti i odgovornosti, uključujući tu i nezavisno ovlašćenje za transakcije;
- zahtevi za procene i praćenje transakcija;
- usklađenost sa regulatornim i zakonskim zahtevima;
- dokumentacija kontrola i postupaka;
- zahtevi za periodičnu procenu operativnog rizika i podobnosti kontrola i postupaka za upravljanje ovim rizikom;
- zahtevi za prijavljivanje operativnih gubitaka i predlaganje popravni radnji;
- razvoj planova za vanredne situacije;
- obuka i stručno usavršavanje;
- etički standardi i dobrog ponašanja;
- smanjenje rizika, uključujući osiguranje, kada je to delotvorno.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom

Usklađenost sa standardima i okvirom izveštavanja za finansijske stavke, CBK se oslanja na unutrašnje politike, pravila i procedure i na osnovu kojih se sastavlja periodično izveštavanje. Zatim ih pregleda Odeljenje za upravljanje rizicima i unutrašnju reviziju. Nalazi procena kako Odeljenja za upravljanje rizicima, tako i Unutrašnje revizije razmatraju se sa rukovodstvom organizacione jedinice sa kojom su povezani, a isti se dostavljaju i razmatraju u Komitetu za reviziju i organima odlučivanja Uprave CBK-a.

U skladu sa zakonom, CBK stvara i održava opštu rezervu. Opšta rezerva se ne može koristiti, osim za pokriće gubitaka koji mogu nastati njenom aktivnošću. Pored toga, CBK će stvoriti račun revalorizacione rezerve za obračunavanje nerealizovanih dobitaka proizašlih iz dobiti i posledično pokriće nerealizovanih gubitaka zbog svojih pozicija u stranim valutama, zlatu, finansijskim instrumentima i drugim sredstvima.

Prema Zakonu br. 03/L-209, neto prihod ili neto gubitak CBK-a se izračunava u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI).

Prihodi na raspolaganju za raspolaganje biće određeni:

- odbijanjem od neto prihoda ukupnog iznosa neostvarenih revalorizacionih prihoda, i izdvajanje jednakog iznosa na odgovarajući račun neostvarenih revalorizacionih rezervi; i
- odbijanjem sa odgovarajućeg računa nerealizovanih revalorizacionih rezervi i dodavanje ne raspodeljenoj dobiti iznosa bilo koje neostvarene dobiti koja je odbijena od neto dobiti jedne ili više prethodnih godina i ostvarena tokom tekuće finansijske godine.

Neostvoreni revalorizacioni gubici će se prenositi na odgovarajuće neostvarene račune revalorizacionih rezervi do trenutka kada ovi računi revalorizacionih rezervi budu nulti, pošto će se ovi gubici pokriti iz dobiti tekuće godine, zatim iz opštih rezervi, a zatim odobrenjem kapitalnih računa.

U skladu sa članom 56. stav 1.1. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo, neto prihod će se prvo raspodeliti u opštu rezervu, dok ukupan iznos početnog kapitala i opštih rezervi ne bude jednak pet odsto (5%) monetarne obaveze Centralne banke.

Deo od 50% neto bilansa ostvarenog prihoda koji preostane nakon ispunjavanja kriterijuma od 5% gore navedenog, se treba preneti Ministarstvu finansija. Međutim, preostalih 50% ostvarenog prihoda mora biti raspodeljeno na račun opštih rezervi CBK-a.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

(f) Upravljanje kapitalom(nastavak)

Prihodi koji se mogu raspodeliti		
Opis	2023.	2022.
Ukupni sveobuhvatni prihodi za godinu	27,631	8,552
Od toga su neostvareni prihodi (dobici) od revalorizacije (napomena 29)	-	542
Od kojih su neostvareni revalorizacioni gubici koji su ostvareni u tekućoj godini	-	-
Prihodi koji se mogu raspodeliti	27,631	8,010
Kapital, račun opšte rezerve i prihodi koji se mogu raspodeliti		
	2023.	2022.
Kapital	30,000	30,000
Opšte rezerve	39,507	31,444
Prihodi koji se mogu raspodeliti	27,631	8,010
Ukupan kapital, račun opšte rezerve i prihodi koji se mogu raspodeliti	97,138	69,454
Ukupne novčane obaveze		
	2023.	2022.
Prema domaćim komercijalnim bankama	590,505	594,281
Prema vladinim institucijama	511,705	585,784
Prema računima povezanim sa MMF-om	182,925	187,704
Prema javnim i komercijalnim institucijama	240,163	131,137
Od zaduživanja	1,662	1,938
Prema drugim novčanim obavezama	757	756
Ukupne novčane obaveze⁴	1,527,718	1,501,600
Odnos prema članu 56. stav 1.1.	6,36%	4,63%
Kapital i rezerve (član 56, str.1.1.)	97,138	69,454
Kapital i rezerve (član 56, st.1.1.) - Ograničenje 5%	76,386	75,080
Prihodi koji se mogu raspodeliti iznad 5%	20,752	-
50% prihoda koji se mogu raspodeliti	10,376	N/A

(g) Upravljanje imovinom

U skladu sa Zakonom 03/L-209 i Zakonom 03/L-048, CBK-u je dodeljena odgovornost za pravljenje i upravljanje ovlašćenim ulaganjima u ime Ministarstva finansija.

5. Korišćenje procena i prosuđivanja

Sastavljanje finansijskih izveštaja podrazumeva korišćenje neizvesnih procena i pretpostavki o budućim događajima koji utiču na iznose priznate za sredstva, obaveze, prihode i rashode. Rukovodstvo razgovara sa Odborom Centralne Banke o razvoju, izboru i predstavljanju kritičnih računovodstvenih politika i procena CBK-a, kao i o primeni ovih politika i procena. Procene i prosuđivanja se stalno preispituju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni pod određenim okolnostima. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procenjenih. Procene i pretpostavke se revidiraju na stalnoj osnovi. Revizije procene se priznaju prospektivno.

⁴ Isključujući razgraničenja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

Glavni izvori nesigurnosti u merenju

Rezervisanja za kreditne gubitke

Imovina registrovana sa amortizovanim rashodima se procenjuju na stalnoj osnovi, kako bi se identifikovalo moguće umanjeње vrednosti imovine. Nesigurnosti u proceni koje mogu rezultirati materijalnim prilagođavanjem u izveštajnom periodu su prikazane u slučaju: utvrđivanja podataka za merni model OKG-a, uključujući informacije o budućnosti i glavne pretpostavke koje se koriste u proceni nadoknadivih novčanih tokova.

Specifični činioci u ukupnom iznosu provizija za obezvređenje finansijskih sredstava procenjuju se pojedinačno i zasnivaju se na najboljoj proceni upravljanja sadašnjom vrednošću očekivanih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti primljeni. Kako bi obračunali ovi tokovi gotovine, rukovodstvo procenjuje finansijsku situaciju strane u transakciji i neto prodajnu vrednost bilo kog stavljenog kolaterala.

Drugi globalni razvoji i efekti nakon pandemije

U finansijskim izveštajima za 2022. i 2023. godinu, međunarodne rezerve banke, koje se sastoje od visoko procenjenih hartija od vrednosti i kratkoročnih bankarskih depozita (u evrima), nisu bile materijalno pogođene globalnim ekonomskim usporavanjem ili pogoršanjem tržišnih uslova, kao rezultat pandemije, inflacije i drugih kriza ovih godina na globalnom nivou. Isto tako, ne procenjujemo da će to imati uticaja u narednoj godini nakon izveštajne godine.

Kritična računovodstvena prosuđivanja u primeni računovodstveni politika CBK-a

Kritična računovodstvena prosuđivanja izvršena tokom primene računovodstvenih politika CBK-a uključuju:

Klasifikacija finansijske imovine i obaveza

Računovodstvene politike CBK-a stvaraju mogućnost da se imovina i obaveze od početka plasiraju u različite računovodstvene kategorije prema određenim okolnostima.

U klasifikaciji finansijskih sredstava kao držanih radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, CBK je pokazala da ima pozitivnu nameru i sposobnost da drži sredstva do datuma dospeća, kao što se zahteva računovodstvenim politikama.

Takođe, prosuđivanja doneta u primeni računovodstvenih politika koje imaju značajan uticaj na iznose priznate u finansijskim izveštajima su: utvrđivanje kriterijuma za procenu da li je kreditni rizik finansijskog sredstva značajno porastao od početnog priznavanja, određivanje metodologije za uključivanje informacija o budućnosti u merenje očekivanih kreditnih gubitaka (OKG) i izbor i odobravanje modela koji se koriste za merenje OKG-a.

6. Finansijska imovina i obaveze (računovodstvene klasifikacije i prave vrednosti)

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine

(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

Tabela ispod predstavlja klasifikaciju za svaku klasu finansijskih sredstava i obaveza CBK-a, kao i njihove pravilne vrednosti. Sva finansijska imovina i obaveze se mere prema amortizovanoj vrednosti (održana za prikupljanje).

31. decembar	Belešk a	2023.		2022.	
		Amortizovani trošak	Prava vrednost	Amortizovani trošak	Prava vrednost
Gotovina	7	101,932	101,932	409,426	409,426
Tekući računi u stranim bankama	8	426,077	426,077	206,359	206,359
Hartije od vrednosti	9	717,814	705,860	666,597	645,095
Plasmani na tržištu novca	10	205,252	205,252	99,950	99,950
Imovina u vezi sa MMF-om	11	178,261	178,261	185,467	185,467
Ostala imovina	14	145	145	176	176
		1,629,481	1,617,527	1,567,975	1,546,473
Obaveze prema domaćim bankama	15	590,622	590,622	594,281	594,281
Obaveze prema računima u vezi sa MMF-om	16	184,217	184,217	188,640	188,640
Obaveze prema vladine institucije	17	511,903	511,903	585,784	585,784
Obaveze prema javnim i komercijalnim subjektima	18	240,202	240,202	131,137	131,137
Od zaduživanja	19	1,662	1,662	1,938	1,938
Ostale domaće obaveze	20	758	758	756	756
		1,529,364	1,529,364	1,502,536	1,502,536

7. Gotovina

Gotovina

	2023.	2022.
Gotovina	101,932	409,426
Ukupna vrednost	101,932	409,426

8. Tekući računi sa stranim bankama

Ovi računi se vode u sledećim bankama:

	2023.	2022.
Deutsche Bundesbank	319,333	142,288
Raiffeisen Zentralbank	6,023	330
Deutsche Bank	10,534	214
Banque centrale du Luxembourg	67,529	63,102
Commerzbank AG	1,078	138
Banka Litvanije	20,101	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	246	328
Ukupna noseća vrednost	424,844	206,400
Očekivani kreditni gubici (OKG)	(117)	(41)
Ukupna neto vrednost	424,727	206,359

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

8. Tekući računi sa stranim bankama (nastavak)

Ovi računi se drže u sledećim bankama:

	2023.	2022.
Deutsche Bundesbank	1,077	-
Raiffeisen Zentralbank	-	-
Deutsche Bank	-	-
Banque centrale du Luxembourg	208	-
Commerzbank AG	-	-
Bank of Lituania	64	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	-	-
Tekući računi sa bankama – razgraničenja	1,349	-
Tekući računi sa bankama – Ukupno	426,077	206,359

Kamatna stopa za izveštajni period je između 0,9% i 4%. Dok su u uporednom periodu iznosili između 1,85% i 2%.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Tekući računi sa stranim bankama (nastavak)

Relevantna kretanja HPK za tekuće račune u stranim bankama su sledeća:

	2023.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	41	-	-	41
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	76	-	-	76
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2023.	117	-	-	117

	2022.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2022.	32	-	-	32
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	9	-	-	9
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	41	-	-	41

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i obveznice)

Dve kategorije koje su deo grupacije su dužničke papire koje izdaju zemlje Evropske unije, Amerika i Kosovo. Trezorski zapisi prikazani u nastavku imaju rok dospeća do jedne godine. Dok trezorske obveznice imaju do 7 godina. Efektivna kamatna stopa na hartije od vrednosti varira između -0,014% do 5,104% godišnje u 2023. (2022: -0,014% do 3,023% godišnje).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

10. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i državne obveznice) (nastavak)

11. Analitičko obelodanjivanje hartija od vrednosti prema vrsti i državama koje ih izdaju:

Prema državama:

Država	2023.			2022.		
	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Nemačka	80,242	(32)	80,210	95,693	(40)	95,653
Francuska	69,396	(33)	69,363	59,988	(28)	59,960
Holandija	49,337	(15)	49,322	48,956	(18)	48,938
Finska	60,578	(19)	60,559	51,251	(18)	51,233
Slovenija	20,695	(15)	20,680	21,021	(13)	21,008
Luksemburg	9,795	(2)	9,793	13,520	(1)	13,519
Belgija	89,857	(44)	89,813	51,308	(22)	51,286
Danska	-	-	-	6,014	(1)	6,013
Austrija	68,911	(17)	68,894	9,971	(2)	9,969
Irska	31,322	(2)	31,320	52,379	(4)	52,375
Amerika	4,493	(1)	4,492	4,681	(1)	4,680
Italija	37,836	(28)	37,808	38,973	(24)	38,949
Poljska	15,658	(28)	15,630	15,810	(35)	15,775
Kosovo	180,060	(130)	179,930	197,394	(156)	197,239
Ukupno	718,180	(367)	717,814	666,959	(362)	666,597

Prema vrsti:

	2023.			2022.		
	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Trezorski zapisi	74,018	(20)	73,998	24,642	(6)	24,636
Obveznice	644,162	(347)	643,816	642,317	(356)	641,961
Ukupno	718,180	(367)	717,814	666,959	(362)	666,597

Odgovarajuća kretanja OKG-a za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti su sledeća:

	2023.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	362	-	-	362
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	5	-	-	5
Uticao OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2023.	367	-	-	367

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

9. Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i državne obveznice) (nastavak)

Kretanja HPK-a vezana za dužničke hartije od vrednosti po amortizovanoj vrednosti (nastavak)

	2022.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2022.	368	-	-	368
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	(6)	-	-	(6)
Uticao OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	362	-	-	362

U sledećoj tabeli je prikazana geografska raspodela ulaganja u hartije od vrednosti, uključujući minimalne, maksimalne i prosečne efektivne kamatne stope. Isto tako i procenat koncentracije i dospeća na nivou.

	2023.					
Država	Minimalna efektivna kamata	Maksimalna efektivna kamata	Prosečna efektivna kamata	Preneta vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0,49757%	3,68490%	1,69919%	80,242	11,17%	2024 - 2025
Francuska	0,85635%	3,30498%	1,83716%	69,396	9,66%	2024 - 2025
Holandija	0,40133%	2,11075%	1,07830%	49,337	6,87%	2024 - 2026
Finska	0,51655%	3,88875%	1,86877%	60,578	8,43%	2024 - 2025
Slovenija	0,47233%	0,47233%	0,47233%	20,695	2,88%	2025
Luksemburg	1,16414%	1,16414%	1,16414%	9,795	1,36%	2025
Belgija	0,22016%	3,15564%	1,66122%	89,857	12,51%	2024 - 2027
Austrija	3,37129%	3,73074%	3,55995%	68,911	9,60%	2024 - 2025
Irska	0,55674%	3,31140%	1,93407%	31,322	4,36%	2024 - 2025
Amerika	5,10406%	5,10406%	5,10406%	4,493	0,63%	2024
Italija	-0,01403%	0,05282%	0,01940%	37,836	5,27%	2026
Poljska	0,05768%	0,07231%	0,06645%	15,658	2,18%	2027 - 2028
Kosovo	0,88849%	2,92672%	1,81850%	180,060	25,07%	2024 - 2028
Ukupno				718,180	100%	

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

Hartije od vrednosti (trezorski zapisi i državne obveznice) (nastavak) 2022

Država	Minimalna efektivna kamata	Maksimalna efektivna kamata	Prosečna efektivna kamata	Preneta vrednost	Ukupni postotak težine	Dospeće
Nemačka	0,0836%	1,7130%	0,6105%	95,693	14,35%	2023 - 2025
Francuska	0,8563%	1,3502%	1,1109%	59,988	8,99%	2023 - 2025
Holandija	0,4013%	2,1108%	1,0783%	48,956	7,34%	2024 - 2026
Finska	0,5165%	1,3395%	0,7948%	51,251	0,08	2023 - 2025
Slovenija	0,4723%	0,4723%	0,4723%	21,021	3,15%	2025
Luksemburg	0,8678%	1,1641%	1,0160%	13,520	2,03%	2023 - 2025
Belgija	0,2202%	1,9278%	0,9260%	51,308	7,69%	2023 - 2027
Danska	0,0395%	0,0395%	0,0395%	6,014	0,90%	2023
Austrija	0,5501%	0,5501%	0,5501%	9,971	1,49%	2023
Irska	0,1289%	0,5567%	0,3428%	52,379	7,85%	202-2023
Amerika	1,0177%	1,0177%	1,0177%	4,681	0,70%	2023
Italija	-0,0140%	0,0528%	0,0194%	38,973	5,84%	2026
Poljska	0,0577%	0,0723%	0,0665%	15,810	2,37%	2027 - 2028
Kosovo	0,7020%	3,0229%	1,6761%	197,394	29,60%	2023 - 2028
Ukupno				666,959	100%	

10. Plasmani na tržištu novca

Plasmani na tržištu novca su sastavljeni na sledeći način:

	2023.			2022.		
	Prenet a vredno st	Očekiva ni kreditni gubici	Neto vrednost	Preneta vrednost	Očekivani kreditni gubici	Neto vrednost
Oročeni depoziti						
Deutsche Bank	25,000	(7)	24,993	45,000	(53)	44,947
Banque Centrale De Luxenburg	150,000	(12)	149,988	50,000	(2)	49,998
Deutsche Bundesbank	25,000	(8)	24,992	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	5,158	(1)	5,157	4,782	(1)	4,781
Banka Kombëtare Tregtare Kosovë	-	-	-	-	-	-
	205,158	(28)	205,130	99,782	(56)	99,726
Obračunata (akrualna) kamata u oročenih depozita						
Deutsche Bank	63	-	63	49	-	49
Banque Centrale De Luxenburg	49	-	49	174	-	174
Deutsche Bundesbank	8	-	8	-	-	-
Federal Reserve Bank (FED-NY)	2	-	2	1	-	1
Banka Kombëtare Tregtare Kosovë	-	-	-	-	-	-
	122	-	122	224	-	224
Ukupno	205,280	(28)	205,252	100,006	(56)	99,950

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

10. Plasmani na tržištu novca (nastavak)

11. Aktivni plasmani u evrima na datum izveštavanja su iznosili 45 miliona kod Deutsche Bank, 50 miliona kod Centralne banke Luksemburga. Kao i da imamo plasman od 5 miliona USD sa oročenim FED-om na datum izveštavanja .

Kretanja odgovarajućih OKG-a za depozitne račune u nerezidentnim bankama sa amortizovanim rashodima su sledeća:

	2023.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2023.	56	-	-	56
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	(28)	-	-	(28)
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2023.	28	-	-	28
	2022.			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
OKG 1. januara 2022.	6	-	-	6
Transferi u 1. fazi	-	-	-	-
Transferi u 2. fazi	-	-	-	-
Transferi u 3. fazi	-	-	-	-
OKG (smanjenje) / porast po godini	50	-	-	50
Uticaj OKG-a na kraju godine izloženosti transferisanih između faza tokom godine	-	-	-	-
Izdavanje sniženja (poznati kao prihodi od kamate)	-	-	-	-
Promene usled izmena koje ne rezultiraju odjavom	-	-	-	-
Promene u modelima i unosima koji se koriste za obračune OKG-a	-	-	-	-
Uređenja valutnog kursa	-	-	-	-
31. decembra 2022.	56	-	-	56

Plasmani na tržištu novca su u evrima i dolarima, efektivna kamatna stopa tokom 2022. godine se kreće od 0,05% do 5.3% na godišnjem nivou (2022: 0.05% do 4.30% na godišnjem nivou) i ima početni rok dospeća od 1 do 367 dana (2021: od 1 do 365 dana). Depoziti imaju minimalni kreditnu procenu od AAA/Aaa/AAA do A-/A3/A-, prema proceni za 2022. godinu od strane Standard & Poors / Moody's/ Fitch.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

11. Sredstva u vezi sa MMF-om (Međunarodni monetarni fond)

	2023.	2022. (ponovno izdato)
Rezervisani deo kvote (RTP)	24,430	25,140
Naslovi PPP-a	152,619	159,169
Obračunata kamata – obračunska	1,212	1,158
MMF	178,261	185,467

Gore navedena sredstva se odnose na prijem Kosova u MMF-u u junu 2009. U vezi sa članstvom Kosova u MMF-u, CBK deluje kao depozitar i fiskalni agent. Ovo je u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova i Zakonom br. 03-L-152 o članstvu Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i organizacijama Svetske banke.

Kvota MMF-a predstavlja kvotu za upis koja se utvrđuje u trenutku prijema i izražava se u PPP-u. Ukupna kvota je 82,6 miliona u PPP. Dok je gore obelodanjeno u napomeni 11 je samo protivvrednost rezervisanog dela (plaćenog) kvote plus dodatna vrednost prema propisima MMF-a, na osnovu pravila i propisa i odluka MMF-a. Treba napomenuti da smo ove godine promenili način prikazivanja stavki/računa u vezi sa MMF-om i prikazali samo stanja po neto načinu prikazivanja, što znači da smo uklonili ne otplaćeni deo kredita koji je vodi na vanbilansnom računu 62,3 miliona PP ili 78,09 miliona evra.

Molimo pogledajte napomenu 3) Važne računovodstvene politike, odnosno napomenu f) - Imovina i obaveze u vezi sa MMF-om da vidite analitičko obelodanjivanje o odrazu promene metode sa bruto metode na neto metod.

Hartije od vrednosti PPP-a predstavljaju sredstva odobrena od strane Borda guvernera MMF-a prema alokaciji PPP-a zemljama članicama MMF-a (odluke donete 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine). Kao i nova alokacija/distribucija za 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79.168.385 PPP (SDR) koju je odobrio Bord guvernera MMF-a 2. avgusta 2021. godine i sa datumom stupanja na snagu 23. avgusta 2021. godine. Kao rezultat stavke PPP hartije od vrednosti u MMF-u u ime Republike Kosovo je povećano za predmetnu vrednost od efektivnog datuma transakcije. PPP obveznice imaju koristi od godišnjih kamatnih stopa u 2023. koje se kreću od 2,916% do 4,198% godišnje (2022: 0,050% do 2,916% godišnje).

CBK deluje kao depozitna institucija (banka) za Vladu Kosova. Da upravlja aktivnostima koje proizilaze iz sporazuma sa MMF-om. Za svaki slučaj ugovora o zajmu i korišćenja sredstava, CBK i Vlada Kosova potpisuju memorandum o razumevanju.

Na osnovu ovih sporazuma, CBK prenosi sredstva primljena na nostro račun od MMF-a u ime Vlade i kreditira ova sredstva na račun Vlade. Kao rezultat ovoga, mi obelodanjujemo da kao vanbilansnu nulu imamo stanje pozajmljenih sredstava od strane Vlade Kosova za izveštajni period u iznosu od 30.975 miliona DVT ili 37.712 miliona evra na ime kredita u oblik brzog finansijskog instrumenta (RFI) i 30,976 miliona DVT ili 37,714 miliona evra na ime kredita u vidu finansijskog instrumenta za finansijsku stabilnost (RSF).

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

12. Imovina i oprema

Imovina i oprema se sastoji od sledećeg:

	Ulaganja u zakupljene objekte	Oprema	Računari	Vozila	Aktivnosti u izgradnji	Ukupno
Rashodi						
1 januara 2022.	6,113	2,494	1,805	389	-	10,801
Nabavka	-	36	108	-	4	148
Transfer od/u	-	-	-	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	(2)	(1)	-	-	(3)
31. decembra 2022.	6,113	2,528	1,911	389	4	10,946
1 januara 2023.	6,113	2,528	1,911	389	4	10,945
Nabavka	9	243	378	-	2	632
Stavljanje van upotrebe	-	(6)	(6)	-	-	(12)
31. decembra 2023.	6,122	2,765	2,283	389	6	11,565
Amortizacija						
1 januara 2022.	1,987	2,227	1,672	352	-	6,240
Godišnja amortizacija	310	117	67	14	-	508
Stavljanje van upotrebe	-	-	(1)	-	-	(1)
31. decembra 2022.	2,297	2,344	1,740	366	-	6,747
1 januara 2023.	2,297	2,344	1,740	366	-	6,747
Godišnja amortizacija	311	104	126	14	-	555
Stavljanje van upotrebe	-	(6)	(6)	-	-	(12)
31. decembra 2023.	2,608	2,442	1,860	380	-	7,290
Noseće vrednosti						
1 januara 2022.	4,126	267	131	37	-	4,561
31. decembra 2022.	3,816	184	172	23	4	4,199
31. decembra 2023.	3,514	323	424	9	6	4,276

Nema blokiranih sredstava kao kolaterala do 31. decembra 2023. (31. decembra 2022: nijedno). U skladu sa Zakonom o CBK-u, Centralna banka će, za obavljanje službene delatnosti, koristiti i upravljati imovinom i objektima, uključujući pokretnu i nepokretnu imovinu, koja se nalazi u ulici Garibaldi 33, Priština.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se sastoji od sledećeg:

	Računarski programi	Računarski programi u razvoju	Ukupno
Rashodi			
Stanje 1. januara 2022.			
Uređenje za prošlu godinu			
Stanje 1. januara 2022.			
(ponovo predstavljeno)	3,164	-	3,164
Nabavka	22	-	22
Transfer od/u	-	-	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	-	-	-
Stanje 31. decembra 2022.	3,187	-	3,187
	3,187	-	3,187
Stanje 1. januara 2023.	139	-	139
Nabavka	-	-	-
Transfer od/u	-	-	-
Transfer od/u (ispravka)	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	3,326	-	3,326
Stanje 31. decembra 2023.			
Amortizacija	1,823	-	1,823
Stanje 1. januara 2022.	322	-	322
Amortizacija za godinu	-	-	-
Stavljanje van upotrebe	2,145	-	2,145
Stanje 1. januara 2023.	2,144	-	2,144
Amortizacija za godinu	286	-	286
Stavljanje van upotrebe	-	-	-
Stanje 31. decembra 2023.	2,430	-	2,430
Preneti iznosi			
Stanje 1. januara 2022	1,341	-	1,341
Stanje 31. decembra 2022.	1,042	-	1,042
Stanje 31. decembra 2023.	896	-	896

Tokom 2023. godine i uporedne godine nije bilo alata koji je iznet iz upotrebe i koji je imao materijalnu vrednost za predstavljanje.

14. Ostala sredstva

Ostala sredstva se sastoji od sledećeg

	2023	2022
Obračunati (akrualni) prihodi od naknada	2,315	2,519
Potraživanja i pretplate, plaćanja u procesu	161	190
Ukupno	2,476	2,709

Obračunati (akrualni) prihodi od naknada predstavljaju naknade za obnovu licence i druge naknade za lokalne finansijske institucije obračunate za poslednje tromesečje.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

15. Obaveze prema komercijalnim bankama u zemlji

Prema Pravilu XVII CBK-a o bankarskom nadzoru, komercijalne banke koje posluju na Kosovu su obavezne da održavaju rezerve likvidnosti u iznosu od 10% kvalifikovanih depozita svojih klijenata. Najmanje polovina ove rezerve mora da se drži na računu CBK-a.

Obaveze prema bankama u zemlji

	2023.	2022.
ProCredit Bank Kosovë	40,270	37,351
Raiffeisen Bank Kosovë	59,716	55,952
NLB Prishtina	39,937	36,177
Banka Ekonomike	15,407	16,076
Banka për Biznes	18,561	16,965
Banka Kombëtare Tregtare	29,432	26,237
Banka Ekonomike Turke (TEB)	32,747	31,234
Komercijalna Banka – Dega në Mitrovicë	3,971	4,937
Turkiye is Bankasi a.s.	3,841	4,188
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë	3,920	2,686
Banka Credins Kosovë	1,760	962
PriBank sh.a.	1,431	123
Banka Kreditore e Prishtinës	-	-
Ukupna zahtevana rezerva do 5%	250,993	232,888
Dodatni iznos o zahtevanoj rezervi 5%		
ProCredit Bank Kosovë	17,663	42,726
Raiffeisen Bank Kosovë	14,455	15,593
NLB Prishtina	61,212	60,194
Banka Ekonomike	58,971	79,147
Banka për Biznes	35,683	34,924
Banka Kombëtare Tregtare	77,886	46,876
Banka Ekonomike Turke (TEB)	35,537	35,493
Komercijalna Banka – Dega në Mitrovicë	3,509	4,930
Turkiye is Bankasi a.s.	4,175	18,213
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë	17,490	7,908
Banka Credins Kosovë	1,078	4,328
PriBank sh.a.	11,808	11,030
Banka Kreditore e Prishtinës	44	31
Ukupni dodatak na tekućim računima	339,511	361,393

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

Obračunska kamata	2023.	2022.
ProCredit Bank Kosovë	18	-
Raiffeisen Bank Kosovë	22	-
NLB Prishtina	21	-
Banka Ekonomike	8	-
Banka për Biznes	10	-
Banka Kombëtare Tregtare	14	-
Banka Ekonomike Turke (TEB)	17	-
Komercijalna Banka – Dega në Mitrovicë	2	-
Turkiye is Bankasi a.s.	2	-
T.C. Ziraat Bankasi A.S. - Dega në Kosovë	2	-
Banka Credins Kosovë	1	-
PriBank sh.a.	1	-
Banka Kreditore e Prishtinës	-	-
Ukupna obračunska kamata	118	-
Ukupno banke	590,622	594,281

Kamatna stopa koja se primenjuje na dan 31. decembar 2023. godine iznosi 0,30%, do 31. jul 2023. godine iznosila je 0,15% za depozite do stanja na računu ili maksimalno do vrednosti obavezne rezerve od 10% (0% za 31. decembar 2022. godine, dok je od 01. januara do 08. avgusta 2022. godine iznosila -0,70% za depozite iznad vrednosti obavezne rezerve). Obavezna rezerva se obračunava u skladu sa važećim propisom o obaveznoj rezervi likvidnosti.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

16. Obaveze prema računima povezanim sa MMF-om

	2023.	2022. (ponovno izdato)
Račun MMF-a br. 2	6	6
MMF PPP – Raspodela	163,802	168,563
Obračunata (akrualna) kamata	1,291	1,201
Ukupne obaveze prema MMF-u	165,099	169,770
Obaveza prema Vladi		
MMF- Deo kvote koju plaća vlada	19,118	18,870
Ukupne obaveze prema Vladi	19,118	18,870
Ukupno	184,217	188,640

Gore navedene vrednosti se odnose na prijem Kosova u MMF u junu 2009. godine

Račun br. 2 je operativni račun MMF-a u CBK-u i otvara se u skladu sa zahtevima zasnovanim na pravilima i propisima MMF-a.

Deo kvote koju Vlada Kosova plaća MMF-u predstavlja iznos koji je Vlada Kosova platila MMF-u na ime kvote MMF-a.

Raspodela (izdavanje) PPP-a predstavlja raspodelu (izdavanje) DVT-a od strane MMF-a državama članicama MMF-a, čije je izdavanje odobrio Odbor guvernera MMF-a 28. avgusta 2009. i 9. septembra 2009. godine. Kao i raspodelu (izdavanje/alokaciju) u 2021. (kako je definisao MMF) u iznosu od 79.168.385 PPP-a (SDR) koju je odobrio Odbor guvernera MMF-a 2. avgusta 2022. godine i sa datom stupanja na snagu 23. avgusta 2022. godine. Kao rezultat, ova stavka je u ime Republike Kosovo povećana za dotičnu vrednost od datuma stupanja na snagu transakcije.

Raspodela PPP-a i plaćenog dela kvote su kamate prosečne godišnje kamatne stope u rasponu od 2.916 – 4.198% za 2023. godinu (2022: 0.050% – 2.919% godišnje).

Obaveze prema računima kod MMF-a su raspoređene po neto metodi koja odražava samo finansijske stavke. Dok se obaveze po menicama vode i vode kao vanbilansne stavke. Kao takvi, obelodanjeni su u napomeni 11 ovih finansijskih izveštaja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

17. Obaveze prema vladinim institucijama

Obaveze prema vladinim institucijama uključuju sledeće tekuće račune:

Trenutni računi	2023.	2022.
Trezor – Ministarstvo finansija	345,232	419,665
Kosovska agencija za privatizaciju	166,373	165,854
Privremene administrativne institucije	100	265
	511,705	585,784

Tekući računi – obračunata kamata	2023.	2022.
Trezor – Ministarstvo finansija	155	-
Kosovska agencija za privatizaciju	43	-
Privremene administrativne institucije	-	-
	198	-
Ukupno	511,903	585,784

Godišnja efektivna kamatna stopa za tekuće račune za godinu završenu 31. decembra 2023. godine iznosi 0,3% (za godinu završenu 31. decembra 2022. godine: nula).

18. Obaveze prema javnim i komecijalnim institucijama

Trenutni računi	2023.	2022.
Osiguravajuća društva	4,152	4,762
Druge javne ustanove	236,009	126,373
Licencirani penzijski fondovi	-	-
Ostalo	2	2
	240,163	131,137

Tekući računi – obračunata kamata	2023.	2022.
Osiguravajuća društva	1	-
Druge javne ustanove	38	-
Licencirani penzijski fondovi	-	-
Ostalo	-	-
	39	-
Ukupno	240,202	131,137

Efektivna kamatna stopa za tekuće račune 31. decembra 2023. godine iznosila je 0,3%, a za uporednu (2022.) godinu bila je nula.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

19. Obaveze od zaduživanja

	2023.	2022.
Stanje 1. januara	1,938	2,139
Izmirenja za zaduživanja (rate)	(224)	(230)
Uređenja valutne razmene	(52)	29
Stanje od 31. decembra	1,662	1,938

Gore navedeni iznosi predstavljaju zaduživanje od Svetske banke. Banka je iskoristila priliku da se zaduži uz povoljne uslove (niska kamatna stopa i period neplaćanja glavnice oko 10 godina).

Otplata kamata je počela od početka isplate 2014. godine, ali je otplata glavnice počela od oktobra 2021. godine. Rok dospeća je 15. april 2031. godine.

Zaduživanje se uglavnom odnosi na projekat razvoja platnog prometa u zemlji koji omogućava njihovu obradu u realnom vremenu kao i projekat centra za kontinuitet rada. Oba ova projekta su već završena. Do promene je došlo zbog plaćanja odnosnih rata i delimično zbog kretanja kursa EVRO/SDR na datum izveštavanja sa uporednim periodom.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

20. Ostale lokalne obaveze

	2023.	2022.
Kastodi račun	758	756
Odloženi prihodi od grantova	102	138
Ostali odloženi prihodi	9	13
Rezervisanja / provizije za moguće obaveze	505	327
Razni kreditori	7,189	527
Dugoročne dobiti zaposlenih	659	683
	9,222	2,444

Na dan 31. decembra 2023. godine u okviru kastodi računa nalazi se iznos od 756 hiljada evra, koji se odnosi na tekući račun Kosovskog osiguravajućeg društva, koje je likvidirano u aprilu 2010. godine. Prema navedenom procesu, ovaj iznos je ostao kao briga o računu i 31. decembra 2023. i 2022. godine stanje je objavljeno iznad.

Kretanja rezervisanja/provizija za potencijalne obaveze tokom godine su sledeća:

	2023.	2022.
Noseće vrednosti od 1. januara	327	261
Troškovi od revizija za potencijalne obaveze (napomena 28)	178	66
	505	327

Kretanja u prihodima od grantova su sledeća:

	Ministarstvo o finansija	Svetska banka	Evropska centralna banka	Ukupno
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2023.	18	179	-	197
Primljeni grantovi tokom godine	-	-	8	8
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	(18)	(41)	(8)	(67)
	-	-	-	-
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2023.	-	138	-	138
Odloženi prihodi od grantova 1. januara 2023.	-	138	-	138
Primljeni grantovi tokom godine	-	-	45	45
Grantovi priznati kao prihodi za godinu (napomena: 25)	-	(36)	(45)	(81)
	-	-	-	-
Odloženi prihodi od grantova 31. decembra 2023.	-	102	-	102

Grant Ministarstva finansija je bio njihov projekat za razvoj aplikacije za depozit Vlade Kosova, nakon što je projekat završen, dali su nam aplikaciju kao grant. Svetski grant CBK-a je bio za primenu terenskog nadzora, a grant ECB-a je regionalni projekat za obuku centralnog regionalnog CBK-a, a CBK je takođe bio deo ovog programa.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

21. Ovlašćeni kapital

Ovlašćeni kapital CBK-a na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine je 30.000 evra prema Zakonu br. 03/L-209 usvojenog 22. jula 2010. godine.

CBK podnosi izveštaj direktno Skupštini Kosova. Kapital CBK-a ne podleže nikakvim obavezama.

21a. Rezervni fond i rezerva revalorizacije

Rezervni fond i revalorizaciona rezerva regulisano članom 54. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosova. Dobit ovog zakona.

22. Neto prihodi od kamate

Neto prihod od kamata sastoji se od sledećeg:

	2023.	2022.
Prihodi od kamata		
Sa tekućih računa	10,806	792
Sa depozitnih računa	7,148	393
Od hartija od vrednosti (trezorske zapise i obveznice)	10,660	4,628
Sa računa kod MMF-a	5,912	1,964
Od negativnih stopa na depozite	-	797
	34,526	8,574
Troškovi kamata		
Na računima nebankarskih subjekata (MMF)	6,308	2,079
Negativne stope na nostro računima kod korespondentnih banaka	964	569
Što se tiče tekućih računa kod trezora	1,722	-
Javnim i komercijalnim institucijama	340	-
Drugim institucijama	2	-
Od zaduživanja	14	20
	9,350	2,668
Neto prihodi od kamata	25,176	5,906

Tokom 2023. godine kamatne stope u evro valuti su značajno porasle, praktično povećanje kamatnih stopa u evro valuti je počelo u julu 2022. godine. Kao rezultat ovih povećanja stopa, imali smo i značajne promene u bilansu stavki za *prihode* i *rashode kamata* kao i u stavu neto prihoda od kamata.

Kamatna stopa koja se primenjuje na klijente na dan 31. decembra 2023. godine je 0,30% (0% za 31. decembar 2022. godine).

Za razliku, ovde su stavke sa računima MMF-a koje se zasnivaju na valuti PPP (SDR) i imaju stope u skladu sa obelodanjivanjem pod napomenom i 16.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

23. Neto prihodi od naknada i provizija

Neto prihodi od taksi i provizija sastoji se od sledećeg:

	2023.	2022.
Prihodi od naknada		
Od depozita novca	1,401	1,352
Od stranih ulaznih transfera	87	87
Od stranih izlaznih transfera	534	445
Od međubankarskog kliring sistema	1,879	1,686
Od sistema kreditnog registra	221	172
Ostale naknade	18	18
Ukupni prihodi od naknada	4,140	3,760
Rashodi od naknada		
Za transport novca	1,219	873
Za transakcije sa korespondentnim bankama	55	51
Ukupni rashodi od naknada	1,274	924
Neto prihodi od naknada i provizija	2,866	2,836

Ova grupa prihoda proizilazi od usluga pružanih prema klijentima banke, za plaćanja, depozite, za platformu kreditnog registra, kao i za održavanje računa i stavki u čuvanju.

24. Prihodi od regulatorne delatnosti

Prihodi od regulativne aktivnosti, uglavnom obuhvataju naknade uspostavljane prema finansijskim institucijama na Kosovu, kao i deo izdavanja ili obnavljanja licenci, isto tako i ostale primenjive naknade koje se odnose na njihove aktivnosti i za koje aktivnosti CBK-a imaju pravnu nadležnost za regulisanje.

	2023.	2022.
Prihodi od naknada za usluge i regulisanje i nadzor		
Od komercijalnih banaka	5,241	4,574
Od osiguravajućih kompanija	2,211	2,028
Od nebankarskih finansijskih institucija	369	323
Iz penzijskih fondova	28	29
Ukupno	7,849	6,954

25. Prihodi od grantova

Prihodi od grantova čine sledeće:

	2023.	2022.
Trezor – Ministarstvo finansija (Aplikacija za DepoX)	-	18
Svetska banka	36	41
Evropska centralna banka	45	8
Ukupno	81	67

26. Ostali operativni prihodi

	2023.	2022.
Ostali prihodi	19	13
Ukupno	19	13

Ostali prihodi su prihodi koji nisu povezani sa uobičajenom aktivnošću CBK-a i bilo kojim drugim uslovom prikazanim u posebnoj napomeni.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

27. Troškovi osoblja

Troškovi osoblja čine sledeće:

	2023.	2022.
Primanja zaposlenih		
Plate	4,330	4,007
Penzijski doprinosi	689	628
Troškovi zdravstvenog i životnog osiguranja	290	288
	5,309	4,923
Troškovi ostalog osoblja		
Obuke osoblja	147	84
Troškovi Odbora Centralne Banke	121	108
Ostalo	11	12
	279	204
Ukupno	5,588	5,127

Prosečan broj zaposlenih koji su aktivno uticali na iskazane troškove za 2023. godinu je 229 (ovaj prosek u 2022. godini je bio 232).

28. Opšti i administrativni troškovi

Opšti i administrativni troškovi čine sledeće:

	2023.	2022.
Troškovi osiguranja	359	562
Gotovinski operativni troškovi	45	20
Održavanje računarskih programa	415	410
Troškovi bezbednosti i skladištenja	112	112
Održavanje i popravke	98	110
Putovanja i prevoz	119	101
Komunalne usluge	93	89
Troškovi rezervisanja	178	65
Troškovi za kafu	47	45
Ostalo	17	44
Članstva u profesionalnim udruženjima**	34	37
Troškovi komuniciranja (telefon, teleks i internet)	33	33
Troškovi zastupanja*	54	31
Operativni troškovi vozila	22	20
Troškovi publikacije i literature	16	20
Stručna tehnička pomoć i druge spoljne usluge	12	15
Potrošački materijal za računare i druge srodne artikle	11	15
Troškovi revizije i konsultacije	12	12
Potrošni troškovi za opremu	5	7
Troškovi reprezentacije	6	5
Materijal za kancelariju	8	4
Ukupno	1,697	1,757

*Troškove reprezentacije sastoje se od: konferencije i slične aktivnosti, program finansijske edukacije, dečiji pokloni za kraj godine, ceremonija i pokloni za penzionisanje zaposlenih, pokloni za 8 mart i slično.

** Članstva u profesionalnim udruženjima su uglavnom članstva u udruženjima međunarodnog nivoa regulatora nadzora osiguranja, nadgledanja penzija, kreditnog registra za internu reviziju, kao i standarde finansijskog izveštavanja.

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

29. Neto dobitak/(gubitak) od procene valute (razmene) i očekivanih kreditnih gubitaka

Neto nerealizovani gubitak po osnovu kursa valute je 182 hiljade evra za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine (dok 2022: dobit od 542 hiljade), i predstavlja nerealizovanu dobit u odnosu na razlike po osnovu valutnih revalorizacija od konverzije. aktive (aktive) i obaveza USD i PPP-a (SDR) u evro ekvivalentne vrednosti prikazane u knjigama CBK-a.

U okviru valuta koje nisu u evrima, imamo sledeće relevantne pozicije:

Beleška:	31. decembar 2023. godine		
	Sredstva	Obaveze	
10	Američki dolar	10,950	-
11,16	PPP (SDR)	145,417	151,609

	31. decembar 2022. godine		
	Sredstva	Obaveze	
10	Američki dolar	10,463	-
11,16	PPP (SDR)	147,103	151,143

Efekat promene kursa valute proizilazi iz:

	31. decembar 2023. godine	31. decembar 2022. godine
od USD	(351)	574
od PPP (SDR)	169	(32)
	(182)	542

Dobit/gubitak od promene „deviznog kursa“ je privremena ne-operativna pozicija izvedena iz stavki u stranoj valuti (USD i SDR objavljeni gore), koji se na datum izveštavanja moraju prijaviti u evrima u njihovim ekvivalentima prema deviznom kursu datuma izveštavanja. Sa promenom kursa takođe postoji razlika (bilo da je to dobitak ili gubitak), koji kao takav izjednačava finansijske stavke - ekvivalentne vrednosti, ali koje nisu stvarne realizacije.

Ovaj efekat u 2022. godini je bio pozitivan i povećao je „*ukupni sveobuhvatni prihod za godinu*“. Ako izuzmemo ovaj efekat (odnosno sume od 542 hiljade dobiti u 2023. godini i 536 hiljada evra kao nestvarni (gubitak) u 2023. godini), kao i neto efekat za korekciju vrednosti finansijskih instrumenata, onda je poslovni finansijski rezultat za 2023. godinu oko **8.063 hiljade evra**, a za 2022. godinu oko **4.587 hiljada evra**.

Aktivne pozicije u USD (američkom dolaru) su obelodanjene u Napomeni 4 (d), dok su pozicije u PPP – specijalnim pravima privlačenja prikazane u Napomeni 11 i 16.

Nerealizovani dobitak/gubitak	2023.	2022.
Sa valutne pozicije	(182)	542
Sa pozicije finansijskih instrumenata (Napomena 4)	(53)	(53)
Ukupni revalorizacioni dobitak/gubitak	(235)	489

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

30. Novac i njegovi ekvivalenti

Novac i njegove ekvivalente čine sledeće:

	Napomena	2023.	2022.
Gotovina	7	101,932	409,426
Tekući računi kod nerezidentnih banaka	8	424,844	206,400
		-	
Depoziti kod nerezidentnih banaka sa rokom dospeća do tri meseca	10	205,280	24,798
Ukupno		732,056	640,624

Novac i njegovi ekvivalenti se drže u cilju ispunjavanja obaveza likvidnosti, uglavnom kratkoročnih. Investicija se kvalifikuje kao ekvivalent gotovine kada ima kratak rok dospeća, tri meseca ili manje, od dana nabavke.

31. Ugovorne i potencijalne obaveze

Pravni slučajevi

CBK ima nekoliko otvorenih sudskih procesa protiv nje na dan izveštavanja o ovim finansijskim izveštajima. Mišljenje je rukovodstva da krajnji ishod ovih sudskih sporova neće materijalno uticati na finansijske izveštaje CBK-a na godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine, međutim, želeći da budemo pažljivi, za neke od njih smo procenili raspodelu jednog rezervnog fonda koji je prikazan kao stavka kod ostalih obaveza.

Potencijalne (buduće) obaveze

Potencijalne obaveze čine:

	2023.	2022.
Ugovor za renoviranje i popravku u objektu	115	213
Ugovor o opremi	534	498
Aplikacije u toku	132	144
Ukupno	781	855

U 2009. godini, Kosovo je postalo članica organizacija grupe Svetske banke – Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), Međunarodno udruženje za razvoj (IDA) i Multilateralna agencija za garantovanje investicija (MIGA). U vezi sa ovim članstvom, CBK deluje kao deponitni organ. To je u skladu sa Zakonom br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo i Zakonom br. 03-L-152 o učlanjenju Republike Kosovo u Međunarodnom monetarnom fondu i Organizacijama grupe Svetske banke.

U junu 2009. godine, Vlada Kosova je izdala menice za isplate u vezi članstva u gore navedenim agencijama Svetske banke, na njihov zahtev i prema uputstvima za plaćanje. Ukupno stanje na dan 31. decembar 2022. godine bilo je 718 hiljada, a u 2022. godini iznos ovih menica je bio 718 hiljada evra

Centralna banka Republike Kosovo

Napomene uz finansijske izveštaje za godinu koja je završila 31. decembra 2023. godine
(u hiljadama evra, osim ako nije drugačije navedeno)

32. Transakcije sa povezanim stranama

Povezane strane čine glavno rukovodstvo i Odbor Centralne Banke. Njihove kompenzacije su sledeće:

	2023.	2022.
Kompenzacija za članove Odbora CBK-a	87	82
Kompenzacija za Revizorsku komisiju	12	10
Kompenzacije za više rukovodstvo	160	153
Ukupno	259	245

33. Naknadni događaji

Nisu se desili materijalni događaji nakon datuma izveštaja o finansijskom položaju koji bi zahtevali ispravke finansijskih izveštaja, niti događaji koji bi zahtevali dodatna obelodanjivanja u finansijskim izveštajima.